

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

PS-NKPS.431.7.7.2024.EL

**Pani
Monika Babińska-Staniszczyk
Dyrektor
Ośrodka Pomocy Społecznej
ul. Piastowska 69
58-240 Pilawa Górna**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

**(W dniu 23.12.2024 r. doręczono kontrolowanemu projekt wystąpienia pokontrolnego,
do którego nie wniesiono zastrzeżeń.)**

Wrocław, dnia 15 stycznia 2025 r.

I. Informacje organizacyjne

Jednostka kontrolowana	Ośrodek Pomocy Społecznej w Piławie Górnej
Kierownik jednostki kontrolowanej	Monika Babińska-Staniszczyk zatrudniona na stanowisku Dyrektora OPS w Piławie Górnej od 24 grudnia 2019 r. do dnia 23 grudnia 2019 r. jednostką kierowała Pani Anna Zatyka powołana przez Burmistrza Piławy Górnej na stanowisko Dyrektora Ośrodka Pomocy Społecznej w Piławie Górnej od dnia 1 czerwca 1990 r. - pismo nr SSA-114/90 z dnia 25 maja 1990 r. (akta kontroli str.35-36)
Zakres kontroli	Realizacja zadań wynikających z ustawy o świadczeniach rodzinnych. od dnia 1.10.2023 r. do dnia 13.11.2024 r. Realizacja zadań wynikających z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów od dnia 1.10.2023 r. do dnia 13.11.2024 r. Realizacja zadań wynikających z ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin "Za życiem" od dnia 1.01.2023 r. do dnia 13.11.2024 r.
Podstawa prawna kontroli	1. art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie.¹ 2. art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej², 3. art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych³ 4. art. 31 ust. 1 ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,⁴ 5. art. 10 ust. 13 ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”⁵ Plan kontroli na II półrocze 2024 r. zatwierdzony przez Wojewodę Dolnośląskiego w dniu 25 czerwca 2024 r. (NK-KSE.430.4.2024.RG).
Data rozpoczęcia i zakończenia czynności kontrolnych	Od dnia 13 listopada 2024 r. do dnia 6 grudnia 2024 r

¹ (t.j. Dz. U 2023 r., poz. 190)

² (t.j. Dz. U z 2020 r., poz.2024)

³ (t.j. Dz. U z 2024 r. poz. 323 ze zm.) – zwana dalej „ustawą o świadczeniach rodzinnych”

⁴ (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 1993) – zwana dalej „ustawą o pomocy uprawnionym do alimentów”

⁵ (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1923) – zwana dalej „ustawą o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”

Kontrolerzy

1. **Ewa Lasota** – starszy specjalista w Wydziale Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu, przewodniczący zespołu, działający zgodnie z upoważnieniem Wojewody Dolnośląskiego Nr PS-NKPS.0030.121.2024.EL z dnia 18 października 2024 r.,
2. **Agnieszka Toporowska-Karp** – starszy specjalista w Wydziale Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu, kontroler, działający zgodnie z upoważnieniem Wojewody Dolnośląskiego Nr PS-NKPS.0030.122.2024.EL z dnia 18 października 2024 r.

(akta kontroli str. 9-12)

I. Ocena kontrolowanej jednostki

W wyniku kontroli poszczególnych zagadnień, w oparciu o oceny cząstkowe badanych obszarów realizację przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Piławie Górnej zadań wynikających z ustawy o świadczeniach rodzinnych, zadań wynikających z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów oraz zadań wynikających z ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin "Za życiem" w zakresie okresów objętych kontrolą oceniono **pozytywnie, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości**.

II. Ustalenia kontroli

Kontrola w Ośrodku Pomocy Społecznej w Piławie Górnej została przeprowadzona w dniach 13, 14 i 15 listopada 2024 r.

Kontrolę wpisano pod poz. Nr 1/2024 w Księżce kontroli jednostki kontrolowanej.

Techniki zastosowane podczas postępowania kontrolnego:

Postępowanie kontrolne zostało przeprowadzone na podstawie list wypłat za okresy objęte kontrolą, dokumentacji zawartej w teczkach osób pobierających świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz świadczenia wynikające z ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin "Za życiem", które złożyły wnioski o przyznanie świadczeń w okresach objętych kontrolą oraz innych dokumentów przedłożonych przez Dyrektora Ośrodka Pomocy Społecznej w Piławie Górnej Panią Monikę Babińską-Staniszcak.

Podczas kontroli dokumenty udostępniali i udzielali wyjaśnień:

1. Pani Monika Babińska-Staniszcak – Dyrektor Ośrodka Pomocy Społecznej w Piławie Górnej

Informacje ogólne:

Ośrodek Pomocy Społecznej w Piławie Górnej został utworzony na mocy Uchwały Nr XI/50/90 Miejskiej Rady Narodowej w Piławie Górnej z dnia 25 kwietnia 1990 roku w sprawie utworzenia terenowej jednostki budżetowej realizującej zadania z zakresu pomocy społecznej.

W okresie objętym kontrolą Ośrodek działał w oparciu o:

- Statut przyjęty Uchwałą Nr 170/XXXIII/2009 Rady Miejskiej w Piławie Górnej z dnia 24 czerwca 2009 roku w sprawie przyjęcia Statutu Ośrodka Pomocy Społecznej w Piławie Górnej oraz Uchwały nr 86/XX/2016 Rady Miejskiej w Piławie Górnej z dnia 27 kwietnia 2016 roku w sprawie zmiany ww. uchwały,
- Regulamin Organizacyjny wprowadzony Zarządzeniem nr 8/2015 Dyrektora Ośrodka Pomocy Społecznej w Piławie Górnej z dnia 28 grudnia 2015 roku w sprawie wprowadzenia Regulaminu Organizacyjnego w Ośrodku Pomocy Społecznej w Piławie Górnej.

(akta kontroli str.33-34)

W okresie objętym kontrolą realizacją zadań wynikających z ustawy o świadczeniach rodzinnych, ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów oraz ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” zajmowali się:

[REDAKCE]

2. Pani Monika Babińska-Staniszcak – Dyrektor OPS w Piławie Górnej od 24 grudnia 2019 roku do nadal,

[REDAKCE]

(akta kontroli str.37-38)

Dyrektor Ośrodka wyjaśnił:

„Ośrodek Pomocy Społecznej w Piławie Górnej informuje o terminach składania wniosków na świadczenia poprzez: zamieszczanie informacji pisemnej na Tablicy Ogłoszeń Ośrodka oraz na stronie internetowej jednostki, poprzez indywidualne rozmowy z osobami ubiegającymi się o świadczenia”.

(akta kontroli str.43-44)

Ośrodek Pomocy Społecznej w Piławie Górnej realizuje wypłaty świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz jednorazowego świadczenia w wysokości 4 000,00 zł, o którym mowa w ustawie o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” w formie gotówkowej lub przelew na wskazany rachunek bankowy.

(akta kontroli, str.45-46)

Ośrodek Pomocy Społecznej w Piławie Górnej pracuje w godzinach:
Od poniedziałku do piątku od godziny 7:30 – 15.30

(akta kontroli str.47-48)

Z informacji przekazanej przez Dyrektora OPS w Piławie Górnej wynika, iż w okresie objętym kontrolą do Ośrodka nie wpływały skargi osób korzystających ze wsparcia na jakość obsługi realizowanych zadań z zakresu ustawy o świadczeniach rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz świadczeń „Za życiem”.

(akta kontroli str.53-54)

A) Sprawy organizacyjne:

Burmistrz Piławy Górnej upoważnił:

[REDAKCE]

- a) do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń rodzinnych – Upoważnienie nr 41/2019 z dnia 28.06.2019 r.;

- b) do podejmowania działań wobec dłużników alimentacyjnych, z wyłączeniem wydawania w tych sprawach decyzji administracyjnych, do przekazywania do biur informacji gospodarczej informacji gospodarczych o zobowiązaniach dłużników alimentacyjnych, do prowadzenia postępowań w sprawie świadczeń z funduszu alimentacyjnego z wyłączeniem wydawania decyzji administracyjnych w tych sprawach – Upoważnienie nr 79/2019 z dnia 31.12.2019 r.

- a) do prowadzenia postępowania w sprawach świadczeń rodzinnych – Upoważnienie nr 49/2019 z dnia 28.06.2019 r.;
- b) do wydawania decyzji administracyjnych pod nieobecność Dyrektora Ośrodka Pomocy Społecznej w Piławie Górnej w indywidualnych sprawach m.in. z zakresu świadczeń rodzinnych oraz świadczeń z funduszu alimentacyjnego – Upoważnienie nr 4/2020 z dnia 30.01.2020 r.

- Panią Monikę Babińską-Staniszczyk – Dyrektora Ośrodka Pomocy Społecznej w Piławie Górnej:

- a) do prowadzenia spraw wynikających z zakresu ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz do wydawania decyzji administracyjnych w tym zakresie – Pełnomocnictwo nr 41/2019 z dnia 24.12.2019 r.;
- b) do przeprowadzania wywiadu alimentacyjnego oraz odebrania oświadczenia majątkowego od dłużnika alimentacyjnego, podejmowania działań wobec dłużników alimentacyjnych oraz do wydawania w tych sprawach decyzji administracyjnych, a także do prowadzenia postępowania w sprawach świadczeń z funduszu alimentacyjnego i wydawania decyzji administracyjnych w sprawie świadczeń z funduszu alimentacyjnego – Upoważnienie nr 71/2019 z dnia 24.12.2019 r.;
- c) do prowadzenia spraw i wydawania decyzji w zakresie realizacji zadań wynikających z ustawy o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin - Upoważnienie nr 74/2019 z dnia 24.12.2019 r.;
- d) do przekazywania do biur informacji gospodarczej informacji gospodarczych o zobowiązaniach dłużników alimentacyjnych – Upoważnienie nr 77/2019 z dnia 31.12.2019 r.;
- e) do wykonywania w imieniu Burmistrza Piławy Górnej praw i obowiązków wierzyciela, w tym wystawiania tytułów wykonawczych – Upoważnienie nr 78/2019 z dnia 31.12.2019 r.;
- f) do prowadzenia spraw i wydawania decyzji w zakresie realizacji zadań wynikających z ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin – Upoważnienie nr 5/2017 z dnia 24.01.2017 r.

- a) do prowadzenia spraw i wydawania decyzji w zakresie realizacji zadań wynikających z ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin – Upoważnienie nr 5/2017 z dnia 24.01.2017 r.

(akta kontroli str.39-42)

Działalność OPS w Piławie Górnej w obszarze spraw organizacyjnych oceniono pozytywnie.

B) Realizacja zadań wynikających z ustawy o świadczeniach rodzinnych w przedmiocie ustalania/zmiany/uchylenia prawa do świadczeń rodzinnych. Terminowość przyznawania świadczeń.

Wypłata świadczeń rodzinnych realizowana jest na podstawie ustawy o świadczeniach rodzinnych. Ustawa daje prawo do korzystania z zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami, świadczeń opiekuńczych (zasiłku pielęgnacyjnego, specjalnego zasiłku opiekuńczego oraz świadczenia pielęgnacyjnego), jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka, świadczeń wypłacanych przez gminy na podstawie art. 22 b ustawy oraz świadczenia rodzicielskiego.

Na okres zasiłkowy 2023/2024 rozpoczynający się od 1.11.2023 r. do dnia 31.10.2024 r. do Ośrodka Pomocy Społecznej w Piławie Górnej wpłynęło 201 wniosków o przyznanie świadczeń rodzinnych. Do instytucji właściwej do realizacji zadań w zakresie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego przekazano 2 wnioski. Do innych organów według właściwości przekazano 3 wnioski. Zamknięto bez nadania biegu lub bez rozpatrzenia z powodu niewywiązania się z obowiązku uzupełniania danych w ustawowo wyznaczonym terminie 2 wnioski.

W okresie zasiłkowym 2023/2024 do dnia kontroli w Ośrodku Pomocy Społecznej w Piławie Górnej wypłacono 2 008 zasiłków rodzinnych, z czego na dziecko w wieku:

- do ukończenia 5 roku życia – 453,
- powyżej 5 roku życia do ukończenia 18 roku życia – 1 465,
- powyżej 18 roku życia do ukończenia 21 roku życia – 54,
- powyżej 21 roku życia do ukończenia 24 roku życia – 36

Ośrodek wypłacił 1 273 dodatki do zasiłku rodzinnego, z tego z tytułu:

- urodzenia dziecka – 4,
- opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego – 30,
- samotnego wychowywania dziecka w wysokości określonej w art. 11a ust. 1 pkt 1 ustawy – 101,
- samotnego wychowywania dziecka w wysokości określonej w art. 11a ust. 1 pkt 2 ustawy – 44,
- kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego do 5 roku życia – 27,
- kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego powyżej 5 roku życia – 202,
- rozpoczęcia roku szkolnego – 108,
- podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania w związku z zamieszkiwaniem w miejscowości, w której znajduje się siedziba szkoły – 9,
- podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania w związku z dojazdem do miejscowości, w której znajduje się siedziba szkoły – 259,
- wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej – 489.

Ośrodek zrealizował również wypłatę 1 431 zasiłków pielęgnacyjnych, 415 świadczeń pielęgnacyjnych, 16 jednorazowych zapomóg z tytułu urodzenia się dziecka oraz 97 świadczeń rodzicielskich.

OPS w Piławie Górnej w okresie od 1.11.2023 r. do dnia 31.10.2024 r. zrealizował wypłatę świadczeń rodzinnych na łączną kwotę 2 094 440,34 zł.

W okresie zasiłkowym 2023/2024 do dnia kontroli Ośrodek wydał 197 decyzji administracyjnych w sprawach świadczeń rodzinnych, w tym 8 decyzji odmownych. Od treści decyzji żaden z wnioskodawców nie wniósł odwołania do organu II instancji.

Na okres zasiłkowy 2024/2025 rozpoczynający się od 1.11.2024 r. do dnia kontroli do Ośrodka Pomocy Społecznej w Piławie Górnej wpłynęło 77 wniosków o przyznanie świadczeń rodzinnych. Do instytucji właściwej do realizacji zadań w zakresie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego nie przekazano żadnych wniosków. Do innych organów według właściwości nie przekazano żadnych wniosków. Nie zamknięto bez nadania biegu lub bez rozpatrzenia z powodu niewywiązania się z obowiązku uzupełniania danych w ustawowo wyznaczonym terminie żadnego wniosku.

W okresie zasiłkowym 2024/2025 do dnia kontroli Ośrodek wydał 61 decyzji administracyjnych w sprawach świadczeń rodzinnych, w tym 5 decyzji odmownych. Od treści decyzji żaden z wnioskodawców nie wniósł odwołania do organu II instancji.

Kontroli poddano dokumentację do decyzji dotyczących świadczeń pielęgnacyjnych, zasiłków pielęgnacyjnych, świadczeń rodzicielskich, jednorazowych zapomóg z tytułu urodzenia się dziecka oraz zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami o następujących numerach:

- 1.E.D. - OPS.451.449.2024 z dnia 3.07.2014 r.
- 2.M.T. - OPS.450.889.2023 z dnia 6.10.2023 r.
- 3.N.P. - OPS.45.1569.2024 z dnia 18.06.2024 r.
- 4. S.T. - OPS.450.1451.2023 z dnia 12.12.2023 r.
- 5.P.B. - OPS.450.1416.2023 z dnia 23.11.2023 r.
- 6.M.W. - OPS.451.1548.2024 z dnia 29.08.2024 r.
- 7.A.S. - OPS.450.191.2023 z dnia 15.11.2023 r.
- 8.W.B. - OPS.450.224.2023 z dnia 9.11.2023 r.
- 9.M.S. - OPS.452.ŚP.1195.2024 z dnia 12.07.2024 r.
- 10.M.F. - OPS.453.802.2014 z dnia 31.01.2024 r.
- 11. M.P. - OPS.452.ŚP.1255.2024 z dnia 8.08.2024 r.
- 12.E.B. - OPS.450.1211.2023 z dnia 14.11.2023 r.
- 13. M.G. - OPS.450.906.2023 z dnia 9.11.2023 r.
- 14.N.C. - OPS.453.811.2024 z dnia 15.07.2024 r.
- 15. K.Sz. - OPS.450.982.2023 z dnia 25.09.2023 r.
- 16. A.N. - OPS.450.1531.2024 z dnia 6.06.2024 r.
- 17. Ł.P. - OPS.450.1354.2023 z dnia 16.11.2024 r.
- 18.A.M. - OPS.450.23.2023 z dnia 12.09.2023 r.,
- OPS.450/3/23.2024 z dnia 29.10.2024 r.
- 19. L.Sz. - OPS.450/3.633.2023 z dnia 12.12.2023 r.
- 20.M.Ś. - OPS.450.997.2024 z dnia 10.09.2024 r.,
- OPS.450.997.2023 z dnia 10.10.2023 r.
- 21.M.N. - OPS.450.1375.2024 z dnia 29.10.2024 r.
- 22. E.K. - OPS.45.1561.2024 z dnia 26.02.2024 r.
- 23. R.M. - OPS.451.1279.2024 z dnia 11.09.2024 r.
- 24.N.B(1). - OPS.450.1557.2024 z dnia 14.02.2024 r.
- 25. N.B.(2) - OPS.450.1513.2023 z dnia 18.10.2023 r.
- 26. P.B. - OPS.450/3/1537.2023 z dnia 9.11.2023 r.
- 27. E.S. - OPS.452.Śp.1540.2024 z dnia 16.02.2024

W trakcie kontroli ocenie poddano dokumentację dotyczącą przyznania:

- 58 zasiłków rodzinnych oraz 78 dodatków do zasiłku rodzinnego, w tym z tytułu:
 - urodzenia dziecka – 2,
 - opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego – 2,
 - samotnego wychowywania dziecka – 8,
 - wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej – 20,
 - kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego – 3,
 - rozpoczęcia roku szkolnego – 33,
 - podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania w związku z dojazdem do miejscowości, w której znajduje się siedziba szkoły – 9,
 - podjęcie przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania w związku z zamieszkiwaniem w miejscowości w której znajduje się szkoła - 1
- 3 zasiłków pielęgnacyjnych,
- 3 świadczeń pielęgnacyjnych,
- 2 jednorazowych zapomóg z tytułu urodzenia się dziecka,
- 2 świadczeń rodzicielskich.

W Ośrodku Pomocy Społecznej w Piławie Górnej w skontrolowanych decyzjach wysokość kwot przyznanych świadczeń była zgodna z kwotami zasiłków wraz z dodatkami określonymi w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 13 sierpnia 2021 r. w sprawie wysokości dochodu rodziny albo dochodu osoby uczącej się stanowiących podstawę ubiegania się o zasiłek rodzinny i specjalny zasiłek opiekuńczy, wysokości świadczeń rodzinnych oraz wysokości zasiłku dla opiekuna (obowiązującym w dniu wydania decyzji)⁶. Decyzje administracyjne wydawane były terminowo.

Podstawowym dokumentem wymagany do podjęcia decyzji o przyznaniu, bądź odmowie przyznania świadczeń był wniosek o ustalenie prawa do pomocy wraz z kompletem dokumentów. Na składanych wnioskach widniała data wpływu do Ośrodka.

Do wniosków dołączone były dokumenty potwierdzające dane osób ubiegających się o świadczenia rodzinne oraz dane członków ich rodzin. Ponadto dokumentacja zawierała akty zgonu, orzeczenia o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności, zaświadczenia szkoły/oświadczenia strony o uczęszczaniu dziecka do szkoły – w przypadku gdy dziecko ukończyło 18 rok życia, prawomocne wyroki sądu rodzinnego orzekające rozwód.

OPS w Piławie Górnej samodzielnie uzyskiwał lub weryfikował informacje o rodzinie, korzystając z Centralnego Systemu Informatycznego Zabezpieczenia Społecznego. W ramach udostępnionych usług korzystano z:

- Systemu Rejestrów Państwowych (PESEL), który pozwala weryfikować występowanie osoby w rejestrze PESEL i sprawdzenie poprawności posiadanych danych,
- Platformy Usług Elektronicznych Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (PUZ ZUS), która udostępnia dane o okresach ubezpieczeniowych i należnych składkach na ubezpieczenie zdrowotne za dany okres,
- CEIDG, który pozwala zweryfikować dane o prowadzeniu lub zaprzestaniu prowadzenia działalności gospodarczej,
- CBB (Centralna Baza Beneficjentów), która pozwala sprawdzić czy dana osoba składająca wniosek nie figuruje w innej jednostce realizującej świadczenia rodzinne,
- Ministerstwa Finansów (e-Podatki), który umożliwia weryfikację informacji o dochodach podatnika,

⁶ (Dz. U. z 2021 r., poz. 1481)

–przesyłanego drogą elektroniczną za pośrednictwem ministra właściwego do spraw rodziny systemu informacji oświatowej.

Postępowanie w zakresie przyznawania świadczeń prowadzone było terminowo. Termin wypłaty świadczeń był zgodny z art. 26 ustawy o świadczeniach rodzinnych.

W sytuacji, gdy na dzieci zasądzone były świadczenia alimentacyjne i osoba uprawniona nie otrzymała alimentów albo otrzymała je w wysokości niższej od ustalonej w wyroku sądu lub ugodzie sądowej do wniosku załączone były zaświadczenia organu prowadzącego postępowanie egzekucyjne o całkowitej lub częściowej bezskuteczności egzekucji alimentów, a także o wysokości wyegzekwowanych alimentów.

W celu określenia dochodu strona składała oświadczenie o wysokości uzyskanego w roku kalendarzowym poprzedzającym okres zasiłkowy innego dochodu niepodlegającego opodatkowaniu.

Osoba ubiegająca się o przyznanie dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania do wniosku dołączała odpowiednie zaświadczenie/oświadczenie o uczęszczaniu do szkoły poza miejscem zamieszkania.

Przy wnioskach o ustalenie prawa do dodatku z tytułu samotnego wychowywania dziecka znajdowały się akty zgonu drugiego z rodziców dziecka lub pełne akty urodzenia.

W aktach dotyczących ustalania prawa do jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka znajdowały się dodatkowo stosowne zaświadczenia lekarza/położnej potwierdzające pozostawanie kobiety pod opieką medyczną.

Oświadczenia stron składane były pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań. Składający oświadczenie został zobowiązany do zawarcia w nim klauzuli następującej treści: „Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia”.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Piławie Górnej w okresie objętym kontrolą, tj. od 1.11.2023 r. do dnia kontroli, tj. 13.11.2024 r. występował do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z wnioskami o podanie informacji w sprawie ustalenia niezbędnego okresu ubezpieczenia, o którym mowa w art. 6 ust. 2a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych za osoby, które pobierają specjalny zasiłek opiekuńczy, świadczenie pielęgnacyjne⁷.

(akta kontroli, str.49-50)

Ponadto stwierdzono co następuje:

1. W sprawach nr 9 (M.S.) oraz nr 27 (E.S.) Organ rozstrzygnął w sentencji decyzji dotyczącej ustalenia prawa do świadczenia pielęgnacyjnego o przyznaniu składki na ubezpieczenie społeczne⁸ i zdrowotne⁹.

⁷ (t. j. Dz. U. z 2024 r. poz. 497 ze zm.)

⁸ Art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych t. j. (Dz. U. z 2023 r, poz. 1230) określa zasady podlegania ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym osób rezygnujących z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem, za które ośrodek pomocy społecznej opłaca składkę. Zgodnie z art. 6 ust. 2A ww. ustawy za osobę pobierającą świadczenie pielęgnacyjne wójt, burmistrz lub prezydent miasta opłaca składkę na ubezpieczenie emerytalne i rentowe od podstawy określonej w punktach 1 i 2 tego przepisu – przez okres niezbędny do uzyskania okresu ubezpieczeniowego (składkowego i nieskładkowego - odpowiednio 20 -letniego dla kobiet i 25-letniego dla mężczyzn.

⁹ Na podstawie art. 66 ust. 1 pkt 28 i art. 75 ust. 11 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. (Dz.U. z 2024r., poz. 146) o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego podlegają osoby pobierające świadczenie pielęgnacyjne, niepodlegające obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego z innego tytułu. Obowiązek ubezpieczenia zdrowotnego osób posiadających

Wydanie przez Organ decyzji przyznającej świadczenie opiekuńcze powoduje konsekwencje w postaci obowiązku dokonania przez organ stosownych zgłoszeń do ubezpieczeń (jeżeli zachodzi taka konieczność). Jest to czynność materialno-techniczna i nie podlega rozstrzygnięciu w drodze decyzji. Taki sposób postępowania został utrwalony w orzecznictwie „*Obowiązkiem organu administracji publicznej (wspomnianego wójta, burmistrza lub prezydenta miasta) jest więc niezwłoczne dokonanie zgłoszenia takiej osoby do ubezpieczenia zdrowotnego i opłacania należnej składki, co oczywiście po przeprowadzeniu analizy czy osoba ta nie ma innego tytułu ubezpieczenia zdrowotnego (...) Naczelny Sąd Administracyjny podkreśla, że zgłoszenie do ubezpieczenia zdrowotnego i opłacanie należnej składki stanowi czynność materialno-techniczną z zakresu administracji publicznej. Jakkolwiek bowiem zgłoszenie i opłacanie składki nie wymaga konkretyzowania w formie decyzji administracyjnej, to jednak stosowny obowiązek obciąża organ, zaś strona posiada uprawnienia do domagania się respektowania należnych jej praw (prawa do ubezpieczenia zdrowotnego, z którego korzysta (...))*”¹⁰

Dyrektor Ośrodka wyjaśnił:

„*W powyższych sprawach organ przyznał stronie w wyżej wskazanych decyzjach prawo do składki społecznej i zdrowotnej, co spowodowane było ustawieniami systemowymi. Z uwagi na powyższe organ dokona aktualizacji systemowych i dostosuje decyzje do obowiązującego stanu prawnego*”.

(akta kontroli str.65-66)

2. W skontrolowanych sprawach dotyczących przyznania prawa do zasiłków rodzinnych (przykładowo sprawa nr 8 (W.B.) Organ nie sporządzał uzasadnienia prawnego, a uzasadnienia przedmiotowych decyzji są bardzo lakoniczne i nie zawierają istotnych dla sprawy okoliczności. W uzasadnieniu nie wskazywano faktów, które Organ uznał za udowodnione, dowodów na których się oparł oraz przyczyn z powodu których innym dowodom odmówił wiarygodności i moc dowodowej. Takie postępowanie stoi w sprzeczności z art. 107 § 1 k.p.a.¹¹ i art 107 § 3 k.p.a., który w sposób jasny i precyzyjny wskazuje jakie składniki winna zawierać decyzja. W uzasadnieniu decyzji winny być przywołane dane, tak aby były one zgodne z załączoną do akt sprawy dokumentacją. Motywy rozstrzygnięcia muszą być tak ujęte, aby strona zainteresowana mogła zrozumieć i w miarę możliwości zaakceptować zasadność przesłanek faktycznych i prawnych, którymi kierował się Organ przy jej wydaniu. Takie uzasadnienie daje również rękojmię, iż Organ dołożył należytej staranności przy podejmowaniu rozstrzygnięcia¹².

Dyrektor Ośrodka wyjaśnił:

„*Organ przyznawał świadczenia bez szczegółowych wyjaśnień faktycznych i prawnych, gdyż decyzja w pełni spełnia żądanie strony. Tutejszy Ośrodek na bieżąco uaktualnia uzasadnienia w decyzjach*”.

(akta kontroli str. 67-68)

3. W sprawie nr 12 (E.B.) Organ utracił dochód Pani E.B. z tytułu uzyskania prawa do urlopu wychowawczego bez dokumentu potwierdzającego kwotę dochodu utraconego, co jest

ustalone prawo do wskazanego wyżej świadczenia obejmuje okres od dnia przyznania tego świadczenia do dnia utraty prawa do jego pobierania art. 73 pkt 10 wskazanej ustawy)

¹⁰ Wyrok NSA z dnia 5.10.2023 r., II GSK 1012/23)

¹¹Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r – Kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2024 poz. 572 ze zm.) - zwana dalej k.p.a.

¹² (Wyrok NSA w Poznaniu z dnia 19 stycznia 2022 r., II S/Po 468/21)

działaniem niezgodnym z art. 23 ust. 4d ustawy o świadczeniach rodzinnych¹³. Ponadto w sytuacji gdy wnioskodawca nie złożył kompletnego wniosku wraz z załącznikami Organ powinien zastosować art. 24a ust. 2 ww. ustawy i wezwać pisemnie wnioskodawcę do uzupełnienia brakujących dokumentów w terminie nie krótszym niż 14 dni i nie dłuższym niż 30 dni. W przypadku gdy wnioskodawca nie dostosuje się do wezwania, wniosek powinien zostać bez rozpatrzenia.

Dyrektor Ośrodka wyjaśnił:

„W sprawie Pani E.B. Organ utracił dochód bez dokumentu potwierdzającego jego kwotę w związku z natłokiem obowiązków i zadań skierowanych do OPS-u w poprzednim roku. Organ wezwie Stronę do dostarczenia powyższego dokumentu”.

(akta kontroli str.97-98)

4. W sprawie nr 12 (E.B.) Organ decyzją nr OPS.450.1211.2023 z dnia 14.11.2023 r. przyznał Stronie prawo do zasiłku rodzinnego w wysokości 124,00 zł miesięcznie na okres od 1.11.2023 r. do 31.10.2024 r. na dziecko A.B., dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego 2024/2025 w wysokości 100,00 zł na dziecko A.B., jednorazowo, do zasiłku rodzinnego w wysokości 95,00 zł miesięcznie na okres od 1.11.2023 r. do 31.10.2024 r. na dziecko N.B. oraz prawo do dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego – opieka nad jednym dzieckiem w wysokości 400,00 miesięcznie na okres od 1.11.2023 r. do 31.10.2024 r.

Ustalając prawo do ww. świadczeń Organ błędnie ustalił dochody rodziny. Prawidłowo wyliczony miesięczny dochód rodziny wyniósł 2 774,24 zł (a nie jak wskazano 2 556.50 zł), co w przeliczeniu na osobę wynosi 693,56 zł, a nie jak ustalił Organ 639,13 zł.

W związku z powyższym w niniejszej sprawie wysokość przysługujących świadczeń powinna być ustalona zgodnie z art. 5 ust. 3a¹⁴ i 3b¹⁵ ustawy o świadczeniach rodzinnych. Kwota należnych świadczeń ustalona według powyższych zasad wynosi 549,09 zł miesięcznie na okres od 1.11.2023 r. do 31.10.2024 r. i w takiej kwocie powinna być wypłacana przez organ, a nie w kwocie łącznej 619,00 zł miesięcznie w okresie od 1.11.2023 r. do 31.08.2024 r. oraz w okresie 1.10.2024 r. do 31.10.2024 r. oraz w kwocie łącznej 719,00 zł w okresie od 1.09.2024 r. do 30.09.2024 r. jak ustalił Organ ww. decyzją.

Dyrektor Ośrodka wyjaśnił:

„Organ w trakcie obliczeń odjął od dochodu rodziny składki zdrowotne w podwójnej wysokości mylnie dodając składki z roku 2023. Co było konsekwencją nieuwagi pracownika spowodowanej nadmierną ilością obowiązków oraz zadań skierowanych w ostatnim roku do OPS-u. Podejmowane są działania mające na celu zapobieżenie podobnym sytuacjom w przyszłości. W trakcie kontroli Organ ponownie przeliczył dochód rodziny i stwierdził, że

¹³ „w przypadku utraty dochodu lub uzyskania dochodu do wniosku o świadczenia rodzinne należy dołączyć dokumenty potwierdzające ich utratę lub uzyskanie oraz ich wysokość”.

¹⁴ „W przypadku przekroczenia kwoty uprawniającej daną rodzinę do zasiłku rodzinnego, o której mowa w ust. 3, zasiłek rodzinny i dodatki do zasiłku rodzinnego przysługują w wysokości różnicy między łączną kwotą zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami, o której mowa w ust. 3, a kwotą, o którą został przekroczony dochód rodziny”.

¹⁵ „Łączną kwotę zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami, o której mowa w ust. 3, stanowi suma przysługujących danej rodzinie w danym okresie zasiłkowym: 1) zasiłków rodzinnych podzielonych przez liczbę miesięcy, na które danej rodzinie jest ustalane prawo do tych zasiłków; 2) dodatków do zasiłku rodzinnego, o których mowa w art. 10, art. 11a, art. 12a i art. 13, podzielonych przez liczbę miesięcy, na które danej rodzinie jest ustalane prawo do tych dodatków; 3) dodatków do zasiłku rodzinnego, o których mowa w art. 9, art. 14 i art. 15, podzielonych przez 12.”

dochód ten przekracza kryterium dochodowe uprawniające do pobierania zasiłku rodzinnego o kwotę 78,24 zł. Ma zastosowanie art. 5 ust. 3 ustawy tzw. <złotówka za złotówkę> od listopada 2023 r. do października 2024 r. – zasiłek rodzinny powinien wynosić 549,09 zł.”

(akta kontroli str.99-160)

5. W sprawie nr 16 (A.N.) organ przyznał Stronie decyzją nr OPS.450.1531.2024 r. z dnia 6.06.2024 r. prawo do zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami na okres od 1.06.2024 r. do 31.10.2024 r. Organ ustalił kryterium dochodowe na osobę w rodzinie w kwocie 455,35 zł. W dniu 5.06.2024 r. była wydana decyzja dla Strony nr OPS.45.1531.2024 r. przyznająca świadczenie rodzicielskie na okres od 25.05.2024 r. do 24.05.2025 r. Realizację tej decyzji rozpoczęto 17.06.2024 r. Po doliczeniu kwoty świadczenia rodzicielskiego dochód na osobę w rodzinie od miesiąca sierpnia wynosi 705,35 zł. Kryterium dochodowe zostało przekroczone o 31,35 zł. Tym samym Strona nie jest uprawniona do pobierania świadczeń w pełnej wysokości,

W powyższej sprawie Organ nie doliczył dochodu uzyskanego z tyt. przyznanego świadczenia rodzicielskiego do dochodu rodziny i nie zweryfikował kryterium dochodowego uprawniającego do zasiłku rodzinnego.

Takie działanie stoi w sprzeczności z art. 3 pkt 1 lit c tiret 31¹⁶ oraz art. 3 pkt 24 lit i¹⁷ ustawy o świadczeniach rodzinnych.

Po doliczeniu kwoty świadczenia rodzicielskiego ustalono, że dochód powinien być obliczony wg art. 5 ust. 3 ustawy o świadczeniach rodzinnych¹⁸.

Dyrektor Ośrodka wyjaśnił:

„Powyższa sytuacja miała miejsce w związku z nadmierną ilością obowiązków oraz zadań skierowanych w ostatnim roku do OPS-u. Podejmowane są działania mające na celu zapobieżenie podobnym sytuacjom w przyszłości. W trakcie kontroli organ doliczył dochód uzyskany (świadczenie rodzicielskie) i po ponownym przeliczeniu dochodu rodziny stwierdził, że dochód ten przekracza kryterium dochodowe uprawniające do pobierania zasiłku rodzinnego o kwotę 34,35 zł. Ustalono, że ma zastosowanie art. 5 ust. 3 ustawy tzw. „złotówka za złotówkę” - od sierpnia 2024 r. do października 2024 r. zasiłek rodzinny powinien wynosić 64,60 zł”.

(akta kontroli str.177-190)

6. W sprawie nr 15 (K.Sz.) decyzja administracyjna znak: OPS.450.982.2023 z dnia 23.10.2023 r. została doręczona Stronie w siedzibie Organu dopiero 25.11.2023 r., czyli prawie miesiąc od jej sporządzenia. W sprawie nr 18 (A.M.) decyzja administracyjna znak: OPS.450.23.2023 z dnia 12.09.2023 r. została doręczona Stronie w siedzibie Organu dopiero 20.10.2023 r., czyli ponad miesiąc od jej sporządzenia. Natomiast decyzja administracyjna znak: OPS.450/3/23.2024 z dnia 29.10.2024 r. do dnia kontroli nie została doręczona Stronie. W sprawie nr 20 (M.Ś.) decyzja administracyjna znak: OPS.450.997.2024 z dnia 10.09.2024 r. do dnia kontroli nie została doręczona Stronie. W sprawie nr 21(M.N.) decyzja

¹⁶ „Ilekoć w ustawie jest mowa o: dochodzie – oznacza to, po odliczeniu kwot alimentów świadczonych na rzecz innych osób inne dochody niepodlegające opodatkowaniu na podstawie przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych : świadczenie rodzicielskie

¹⁷ „Ilekoć w ustawie jest mowa o uzyskaniu dochodu – oznacza to uzyskanie dochodu spowodowane uzyskaniem świadczenia rodzicielskiego”

¹⁸ Patrz przypis 15

administracyjna znak: OPS.450.1375.2024 z dnia 29.10.2024 r. do dnia kontroli nie została doręczona Stronie.

Organ administracji publicznej, który wydał decyzję, jest nią związany od chwili jej doręczenia lub ogłoszenia, o ile kodeks nie stanowi inaczej¹⁹. Decyzja procesowa, jako akt podjęty, a następnie uzewnętrzniony przez jego wydanie, nabiera cech decyzji administracyjnej przez zakomunikowanie treści tego aktu stronie. Dopóki nie zostanie zakomunikowana stronie, dopóty jest aktem nie wywierającym żadnych dla strony skutków. Uzewnętrznienie decyzji w stosunku do strony stwarza nową sytuację procesową. Doręczenie lub ogłoszenie decyzji stanowi jej wprowadzenie do obrotu prawnego. Od tego dopiero momentu decyzja wiąże organ administracji publicznej i stronę.

Niedoręczanie Stronie decyzji lub jej doręczanie po upływie miesiąca od jej sporządzenia uniemożliwia Stronie zapoznanie się z rozstrzygnięciem organu i skorzystanie z prawa do złożenia odwołania.

Właściwe doręczenie decyzji ma kluczowe znaczenie dla jej wykonania. Czynności materialno -techniczne doręczenia są sformalizowane ze względu na konieczność ścisłego określenia faktów powodujących skutek prawny. Ścisłe przestrzeganie tych wymagań formalnych należy do obowiązków organu administracyjnego, albowiem od skuteczności doręczenia zależą w wielu przypadkach uprawnienia procesowe i materialno - prawne stron.

Przepisy regulujące kwestie doręczeń w postępowaniu administracyjnym²⁰, nie mają w żadnym stopniu charakteru uznaniowego, są to przepisy bezwzględnie obowiązujące. Obowiązek dysponowania przez organ dokumentem potwierdzającym odbiór aktu jest jasno i jednoznacznie sformułowany. Decyzje administracyjne należy doręczać za pokwitowaniem przez pocztę, przez swoich pracowników lub przez inne upoważnione osoby lub organy. W przypadku doręczania korespondencji przez pracowników należy dopilnować, aby odbierający potwierdził doręczenie mu pisma swym podpisem, ze wskazaniem daty doręczenia. Doręczenie decyzji winno nastąpić niezwłocznie po jej wydaniu.

„Data wydania (sporządzenia) decyzji zgodnie z art. 107 § 1 k.p.a. jest czynnością procesową wywołującą oznaczone, choć nie wszystkie skutki prawne. Doręczenie decyzji zgodnie z art. 110 KPA powoduje jej wejście do obrotu prawnego, rozpoczyna bieg terminu do wniesienia odwołania, złożenia wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy, wniesienia skargi do sądu administracyjnego”²¹.

Dyrektor Ośrodka w sprawie nr 15 (K.Sz.) i nr 18 (A.M.) wyjaśnił:

„Powyższe sytuacje miały miejsce w związku z nadmierną ilością obowiązków oraz zadań skierowanych w ostatnim roku do OPS-u. Podejmowane są działania mające na celu zapobieżenie podobnym sytuacjom w przyszłości”.

(akta kontroli str. 195-196)

Dyrektor Ośrodka w sprawie nr 20 (M.Ś.) i nr 21 (M.N.) wyjaśnił:

„Powyższe sytuacje miały miejsce w związku z nadmierną ilością obowiązków i natłokiem spraw w okresie zasiłkowym. Podejmowane są działania mające na celu zapobieżenie podobnym sytuacjom w przyszłości”.

(dowód: akta kontroli str.191-192)

¹⁹ Art. 110 k.p.a.

²⁰ Art. 39 k.p.a. i następne

²¹ postanowienie WSA w Białymstoku z dnia 12.12.2023 r., IISAB/Bk84/23

7. W sprawie nr 18 (A.M.) (decyzja nr OPS.450.23.2023 z dnia 12.09.2023 r.), w której członkiem rodziny wnioskodawcy była osoba legitymująca się orzeczeniem o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności, organ nie weryfikował danych tych osób w Elektronicznym Krajowym Systemie Monitoringu Orzekania o Niepełnosprawności /EKSMOoN/. Postępowanie kontrolne wykazało, w odniesieniu do decyzji ustalających prawo do świadczeń rodzinnych uzależnionych od niepełnosprawności, że w aktach tych spraw znajdowały się dodatkowe dokumenty, tj. orzeczenia o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności wydane przez powiatowe zespoły ds. orzekania niepełnosprawności, natomiast nie było w nich informacji potwierdzających weryfikację członka rodziny z niepełnosprawnością w systemie, o którym wyżej mowa.

Tak prowadzone postępowanie jest niezgodne z art. 23b ust. 1 pkt 5 ustawy o świadczeniach rodzinnych²². Weryfikacja osób za pomocą internetowego portalu informacyjno-usługowego /empatia/ w elektronicznym Krajowym Systemie Monitoringu Orzekania o Niepełnosprawności /EKSMOoN/ ma charakter obligatoryjny. Jednocześnie należy wskazać, iż weryfikacja osoby w EKSMOoN nie musi być potwierdzona wydrukiem.

Dyrektor Ośrodka wyjaśnił:

„Organ posiada w dokumentacji sprawy orzeczenie P.M. wydane na stałe. Z uwagi na powyższe organ nie dokonał weryfikacji orzeczenia o niepełnosprawności”.

(dowód: akta kontroli str.193-194)

8. W sprawie nr 22 (E.K.) data na wniosku złożonym drogą elektroniczną, nie była zgodna z datą wpływu wniosku do Ośrodka. Wniosek został złożony drogą elektroniczną w dniu 21.02.2024 r., a na wersji papierowej przybito pieczęć z datą wpływu 22.02.2024 r. Należy stwierdzić, iż dokumentacja w wersji papierowej powinna być tożsama z dokumentacją elektroniczną. Wobec powyższego, w sytuacji, gdy strona złoży wniosek w systemie Emp@tia w określonym dniu, to na dokumentach papierowych powinna widnieć ta sama data. Warto zauważyć, że datą wpływu dokumentów w postaci elektronicznej jest moment ich pojawienia się w systemie teleinformatycznym, a więc dzień przesłania przez nadawcę.

Moduł Portalu Informacyjno-Usługowego Emp@tia udostępniany jest przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej celem umożliwienia obywatelom w obszarze świadczeń wychowawczych, rodzinnych, funduszu alimentacyjnego, pomocy społecznej, karty dużej

²² „organ właściwy oraz wojewoda ustalający prawo do świadczeń rodzinnych są obowiązani do samodzielnego uzyskania lub weryfikacji drogą elektroniczną, za pośrednictwem ministra właściwego do spraw rodziny, lub drogą pisemną, od organów podatkowych lub ministra właściwego do spraw finansów publicznych, organów emerytalno-rentowych oraz z rejestrów publicznych, w tym z rejestru PESEL, o którym mowa w przepisach o ewidencji ludności, oraz drogą elektroniczną, za pośrednictwem ministra właściwego do spraw rodziny z systemu informacji oświatowej, o którym mowa w przepisach o systemie informacji oświatowej, z Centralnego Wykazu Ubezpieczonych, odpowiednio: informacji o legitymowaniu się odpowiednim orzeczeniem wydanym na podstawie przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 2021 r. poz. 573 i 1981 oraz z 2022 r. poz. 558, 1700 i 1812), obejmującej następujące dane: a) datę i rodzaj wydanego orzeczenia, b) wskazania, o których mowa w art. 6b ust. 3 pkt 7 i 8 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, c) datę powstania niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności, d) datę złożenia wniosku o wydanie orzeczenia o niepełnosprawności albo o stopniu niepełnosprawności, e) okres, na jaki zostało wydane orzeczenie).

rodziny, opieki nad dzieckiem do lat 3 oraz turnusów rehabilitacyjnych wysyłanie wniosków elektronicznych.

Takie działanie stoi w sprzeczności z art. 61 § 3a k.p.a.²³

Dyrektor Ośrodka wyjaśnił:

„W powyższej sprawie organ omyłkowo zarejestrował wniosek dopiero 22.02.2024 r. w związku z natłokiem obowiązków i zadań skierowanych do OPS-u”.

(akta kontroli str. 197-198)

Stwierdzone nieprawidłowości:

1. rozstrzyganie w sentencji decyzji dot. świadczenia pielęgnacyjnego o przyznaniu składki na ubezpieczenie zdrowotne i społeczne,
2. brak uzasadnienia faktycznego i prawnego w decyzjach przyznających prawo do zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami,
3. utracanie dochodów bez dokumentu potwierdzającego kwotę dochodu utraconego,
4. błędne ustalenie dochodów rodziny i przyznanie błędnej wysokości zasiłku rodzinnego wraz z dodatkiem z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie przebywania na urlopie wychowawczym.
5. brak weryfikacji dochodów rodziny w przypadku przyznania prawa do świadczenia rodzicielskiego
6. nieterminowe doręczanie decyzji dot. świadczeń rodzinnych oraz nedoręczanie decyzji,
7. brak weryfikacji orzeczenia o niepełnosprawności członka rodziny wnioskodawcy w systemie Eksmoon,
8. błędne dokumentowanie daty wpływu wniosku do organu właściwego.

Działalność OPS w Piławie Górnej w obszarze realizacji zadań wynikających z ustawy o świadczeniach rodzinnych w przedmiocie ustalania/zmiany/uchylenia prawa do świadczeń rodzinnych oraz terminowości przyznawania świadczeń oceniono pozytywnie pomimo stwierdzonych nieprawidłowości

C) Postępowanie dotyczące ustalenia niezbędnych danych/dokumentów, które należy przekazać wojewodzie wraz z wnioskiem o świadczenia rodzinne, celem ustalenia czy w sprawie mają zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego.

Z dniem 1 stycznia 2018 r. Wojewoda Dolnośląski przejął zadanie realizowane dotychczas przez Marszałka Województwa Dolnośląskiego dotyczące koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego w obszarze świadczeń rodzinnych. Wraz z przejściem kompetencji Marszałka w ww. zakresie, Wojewoda Dolnośląski, pełni funkcję instytucji właściwej w związku z udziałem Rzeczypospolitej Polskiej w koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego.

Przekazywanie wniosków z dokumentami wojewodzie, celem ustalenia czy w sprawie mają zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego

²³ datą wszczęcia postępowania na żądanie strony wniesione drogą elektroniczną jest dzień wprowadzenia żądania do systemu teleinformatycznego organu administracji publicznej, a nie dzień odbioru przez organ.

realizowane jest na podstawie art. 23a ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych.

Organ właściwy podejmując działania w trybie powyższego artykułu, powinien ustalić i przekazać wojewodzie prawidłowo wypełniony wniosek wraz z niezbędnymi informacjami dotyczącymi rodziny wnioskodawcy, zebranymi na podstawie złożonych przez stronę dokumentów i oświadczeń.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Piławie Górnej, w okresie zasiłkowym 2023/2024 do dnia kontroli przekazał Wojewodzie Dolnośląskiemu 2 wnioski wraz z dokumentacją, celem ustalenia czy w sprawie mają zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego.

Kontroli poddano dokumentację 1 przekazanej sprawy:

1. B.K.

W skontrolowanej sprawie Strona informowała w drodze oświadczenia o podjęciu pracy przez członka rodziny za granicą. W aktach sprawy były dokumenty potwierdzające kraj przebywania/aktywności członka rodziny podlegający koordynacji oraz dane umożliwiające lokalizację członka rodziny za granicą, takie jak adres i charakter pobytu. Podano również daty pobytu członka rodziny poza granicami Polski. Nie wskazywano innego kraju niż podlegający koordynacji.

W skontrolowanej sprawie nie stwierdzono sytuacji, w której wymagane było potwierdzenie formularzem A1 delegowania pracownika do pracy za granicą. W uprzednio złożonym wniosku podano skład rodziny i dane umożliwiające identyfikację i weryfikację osób, tj. nr PESEL.

Złożone oświadczenie wraz z kopią umowy i złożonymi wnioskami oraz załączonymi do niego dokumentami, w tym weryfikacjami w systemie MF, ZUS i Pesel przekazane zostały do Wojewody Dolnośląskiego z zachowaniem terminów o których mowa w art. 35 k.p.a.²⁴

Działalność OPS w Piławie Górnej w obszarze postępowania dotyczącego ustalenia niezbędnych danych/dokumentów, które należy przekazać wojewodzie wraz z wnioskiem o świadczenia rodzinne, celem ustalenia czy w sprawie mają zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego oraz terminowość przekazania ww. wniosku, oceniono pozytywnie.

D) Realizacja zadań wynikających z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów przedmiocie ustalania/zmiany/uchylenia prawa do świadczeń z fundusz alimentacyjnego. Terminowość przyznawania świadczeń.

Wypłata świadczeń z funduszu alimentacyjnego realizowana jest na podstawie ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

²⁴ „przepisu prawa organy administracji publicznej obowiązane są załatwiać sprawy bez zbędnej zwłoki (§ 1), a załatwienie sprawy wymagającej postępowania wyjaśniającego powinno nastąpić nie później niż w ciągu miesiąca, a sprawy szczególnie skomplikowanej - nie później niż w ciągu dwóch miesięcy od dnia wszczęcia postępowania (...) – § 3”.

Z uzyskanych informacji wynika, że w okresie świadczeniowym 2023/2024 Ośrodek Pomocy Społecznej w Piławie Górnej przyznał pomoc z funduszu alimentacyjnego 70 osobom uprawnionym. Wsparciem w tej formie objęto 48 rodzin.

(akta kontroli str.62)

W okresie świadczeniowym 2023/2024 do dnia 30.09.2024 r. wypłacono 720 świadczeń na łączną kwotę 313 502,88 zł, z tego na osobę uprawnioną:

- w wieku 0 – 17 lat – 662 świadczenia,
- w wieku 18 – 24 lat – 58 świadczeń,
- 25 lat i więcej – 0 świadczeń.

(akta kontroli str.61)

W okresie świadczeniowym 2023/2024 do dnia kontroli Ośrodek wydał 77 decyzji administracyjnych w sprawie świadczeń z funduszu alimentacyjnego, w tym jedną decyzję odmowną. Żadna ze stron nie wniosła odwołania do organu II instancji.

W okresie świadczeniowym 2024/2025 rozpoczynającym się od 1.10.2024 r. do dnia kontroli wypłacono 35 świadczeń na łączną kwotę 15 633,07 zł, z tego na osobę uprawnioną:

- w wieku 0 – 17 lat – 33 świadczenia,
- w wieku 18 – 24 lat – 2 świadczenia,
- 25 lat i więcej – 0 świadczeń.

(akta kontroli str.61)

Na okres świadczeniowym 2024/2025 do dnia kontroli Ośrodek wydał 26 decyzji administracyjnych w sprawie świadczeń z funduszu alimentacyjnego, w tym żadnej decyzji odmownej. Żadna ze stron nie wniosła odwołania do organu II instancji.

W trakcie kontroli ocenie poddano dokumentację w sprawie 11 świadczeń z funduszu alimentacyjnego. Prawo do świadczeń rozstrzygnięte zostało 8 decyzjami administracyjnymi dla 5 wnioskodawców.

Kontroli poddano dokumentację do decyzji:

1.A.C. – OPS-.460/2.1161.2023 z dnia 3.10.2023 r.,
OPS.460.1161.2023 z dnia 3.10.2023 r.

2.M.Z – OPS.460.1241.2023 z dnia 13.10.2023 r.,
OPS.460/4.1241.2023 z dnia 13.10.2023 r.

3.J.K. – OPS.460/2.1305.2023 z dnia 17.10.2023 r.,
OPS.460.1305.2023 z dnia 17.10.2023 r.

4.R.C. – OPS.460.1386.2023 z dnia 3.10.2023 r.

5.E.D. – OPS460.449.2023 z dnia 13.10.2023 r.

Podstawowym dokumentem wymaganym do podjęcia decyzji o przyznaniu, bądź odmowie przyznania świadczeń jest wniosek o ustalenie prawa do pomocy wraz kompletem dokumentów. Na składanych w Ośrodku wnioskach widniał stempel opatrzony datą wpływu. Wnioski wypełnione były w sposób prawidłowy i zawierały niezbędne dokumenty, w tym poświadczające wysokość dochodu rodziny, stwierdzające wiek osoby uprawnionej, zaświadczenia organu prowadzącego postępowanie egzekucyjne stwierdzające bezskuteczność egzekucji, orzeczenia sądu zasądzającego alimenty, odpisy podlegających wykonaniu orzeczeń sądu zasądzających alimenty na rzecz osób w rodzinie, odpisy protokołów zawierających treść

ugody sądowej. Świadczenia przyznawano w wysokości bieżąco ustalonych alimentów, jednak nie wyższej niż 500,00 zł. Postępowanie w sprawie ustalenia prawa do świadczeń prowadzone było terminowo. Prawo do świadczeń ustalano na okres świadczeniowy począwszy od miesiąca, w którym wpłynął wniosek, nie wcześniej jednak niż od początku okresu świadczeniowego do końca tego okresu. Wypłata świadczeń następowała zgodnie z art. 20 ust. 4-5 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

Decyzje administracyjne wydawane były terminowo. Decyzje doręczane były zgodnie z art. 39²⁵ i 46²⁶ k.p.a. Decyzjom z mocy prawa nadany został rygor natychmiastowej wykonalności.

Oświadczenia stron składane były pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań. Składający oświadczenie został zobowiązany do zawarcia w nim klauzuli następującej treści: „Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia”.

Ponadto stwierdzono co następuje:

1. W skontrolowanych sprawach Ośrodek w przypadku powstania zaległości stanowiących równowartość co najmniej 3 świadczeń okresowych w trybie art. 304 § 2 k.p.k.²⁷ zawiadamiał organy Policji o możliwości popełnienia przez zobowiązanych przestępstwa z art. 209 § 1 k.k.²⁸ z naruszeniem art. 35 k.p.a.²⁹ (np. w sprawie nr 1 (A.C.) decyzja przyznająca świadczenia została wydana 3.10.2023 r., a zawiadomienie do organów ścigania sporządzono dopiero 27.12.2023 r.). Organy administracji publicznej, działają zgodnie z zasadą praworządności wyrażoną w art. 6 k.p.a.³⁰, a tym samym zobowiązane są przestrzegać terminów załatwiania spraw określonych w art. 35 k.p.a.³¹. Ustawodawca treścią ww. przepisu założył możliwość, iż sprawa przedstawiona organowi do załatwienia może okazać się zbyt kompleksowa i zawiła, aby mógł on wydać rozstrzygnięcie w podstawowym terminie 1 miesiąca. W takiej sytuacji organ ma prawo do przedłużenia terminu jej załatwienia do 2 miesięcy od daty wszczęcia postępowania.

²⁵ „Organ administracji publicznej doręcza pisma na adres do doręczeń elektronicznych, o którym mowa w art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 18 listopada 2020 r. o doręczeniach elektronicznych, zwany dalej „adresem do doręczeń elektronicznych”, chyba że doręczenie następuje na konto w systemie teleinformatycznym organu albo w siedzibie organu. W przypadku braku możliwości doręczenia w sposób, o którym mowa w § 1, organ administracji publicznej doręcza pisma za pokwitowaniem: 1) przez operatora wyznaczonego z wykorzystaniem publicznej usługi hybrydowej, o której mowa w art. 2 pkt 7 ustawy z dnia 18 listopada 2020 r. o doręczeniach elektronicznych, albo 2) przez swoich pracowników lub przez inne upoważnione osoby lub organy. W przypadku braku możliwości doręczenia w sposób, o którym mowa w § 1 i § 2 pkt 1, organ administracji publicznej doręcza pisma: 1) przesyłką rejestrowaną, o której mowa w art. 3 pkt 23 ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. - Prawo pocztowe (Dz.U. z 2023 r. poz. 1640), albo 2) przez swoich pracowników lub przez inne upoważnione osoby lub organy. W przypadku doręczenia decyzji, której organ administracji publicznej nadał rygor natychmiastowej wykonalności, albo decyzji, która podlega natychmiastowemu wykonaniu z mocy ustawy, w sprawach osobowych funkcjonariuszy oraz żołnierzy zawodowych albo jeżeli wymaga tego ważny interes publiczny, w szczególności bezpieczeństwo państwa, obronność lub porządek publiczny, organ administracji publicznej może doręczyć decyzję w sposób określony w § 3. Przepisów § 1 i § 2 pkt 1 nie stosuje się”.

²⁶ „Odbierający pismo potwierdza doręczenie mu pisma swoim podpisem ze wskazaniem daty doręczenia. Jeżeli odbierający pismo uchyli się od potwierdzenia doręczenia lub nie może tego uczynić, doręczający sam stwierdza datę doręczenia oraz wskazuje osobę, która odebrała pismo, i przyczynę braku jej podpisu”.

²⁷ Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (t. j. Dz.U. z 2024 r. poz. 37 ze zm. – zwana dalej k.p.k.).

²⁸ Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 Kodeks Karny (t. j. Dz. U z 2024 r. poz. 17 ze zm.) zwana dalej K.k.

²⁹ Patrz przypis 24

³⁰ „Organy administracji publicznej działają na podstawie przepisów prawa.”

³¹ Patrz przypis 24

Dyrektor Ośrodka wyjaśnił:

„Organ w pierwszej kolejności podejmuje działania mając na celu rozpatrzenie złożonych przez wierzycielki wniosków kierując się dobrem dzieci i rodziny. Z uwagi na fakt, że w Ośrodku jeden pracownik zajmuje się sprawami związanymi ze świadczeniami rodzinnymi, świadczeniami z funduszu alimentacyjnego oraz działaniami wobec dłużników alimentacyjnych, nie było możliwym niezwłoczne sporządzenie zawiadomienia do organów ścigania z art. 209 k.k. w związku z art. 304 k.p.k. w terminie określonym w art. 35 k.p.a. Organ podejmuje te działania, jednak natłok obowiązków wynikających z ustaw oraz zadań skierowanych w ostatnim roku do OPS-u, nie pozwala na terminowe wywiązywanie się ze wszystkich działań. Organ poczyni starania naprawcze, by działania w tym zakresie były wykonywane terminowo i zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa”.

(dowód akta kontroli str. 73-74)

2. W sprawie nr 1 (A.C.) Organ ustalając prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego błędnie ustalił dochód rodziny, nie doliczając do dochodu rodziny kwoty 49,50 zł za 2022 r. wyegzekwowanych i przekazanych przez komornika sądowego alimentów. Nie uwzględnienie w wyliczeniu alimentów otrzymanych od komornika narusza art. 2 pkt 4 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów³² w związku z art. 3 pkt 1 lit c tiret 14 ustawy o świadczeniach rodzinnych³³.

Dyrektor Ośrodka wyjaśnił:

„W sprawie Pani A.C. organ nie doliczył do dochodu rodziny kwoty 49,50 zł za 2022 r. tytułem alimentów z uwagi na niedopatrzenie pracownika, nadmiernej ilości obowiązków i zadań skierowanych w powyższym okresie do OPS-u, przez co nie został on uwzględniony i wliczony do dochodu rodziny. W związku z ponownym przeliczeniem dochodu rodziny z uwzględnieniem dochodów za 2022 r., strona kwalifikuje się do wnioskowanej pomocy”.

(dowód akta kontroli str. 69-70)

3. W sprawach nr 1 (A.C.) Organ utracił Stronie dochody za 2022 r. bez dokumentów potwierdzających datę i kwotę dochodu utraconego. Tym samym naruszony został art. 15 ust 4a ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów³⁴ oraz § 5 pkt 8³⁵ Rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 7 lipca 2023 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania, sposobu ustalania dochodu oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach w sprawach o ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego³⁶.

³² „ilekroć w ustawie jest mowa o dochodzie - oznacza to dochód, o którym mowa w przepisach o świadczeniach rodzinnych”.

³³ „ilekroć w ustawie jest mowa o dochodzie - oznacza to, po odliczeniu kwot alimentów świadczonych na rzecz innych osób inne dochody niepodlegające opodatkowaniu na podstawie przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych alimenty na rzecz dzieci”.

³⁴ „W przypadku utraty dochodu lub uzyskania dochodu do wniosku o świadczenie z funduszu alimentacyjnego należy dołączyć dokumenty potwierdzające ich utratę lub uzyskanie oraz ich wysokość”.

³⁵ „Ustalając prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego, poza odpowiednimi informacjami wskazanymi w § 2-4, uwzględnia się również:(...) dokument, w tym oświadczenie, określający datę utraty dochodu oraz wysokość i rodzaj utraconego dochodu.”

³⁶ (Dz.U. z 2023 poz. 1341) – zwanego dalej rozporządzeniem.

W sytuacji, gdy wnioskodawca nie złożył kompletnego wniosku wraz z załącznikami, Organ powinien zastosować § 7 ust. 2 ww. rozporządzenia i wezwać pisemnie wnioskodawcę do uzupełnienia brakujących dokumentów w terminie nie krótszym niż 14 dni i nie dłuższym niż 30 dni. W przypadku gdy wnioskodawca nie dostosuje się do wezwania, wniosek powinien zostać bez rozpatrzenia.

Dyrektor Ośrodka wyjaśnił:

„W sprawie Pani A.C. organ utracił dochody za 2022 r. na podstawie informacji uzyskanych za pomocą systemu Empatia, z którego wynika, że w okresie od 22.07.2022 r. do 31.07.2022 r. ww. podlegała ubezpieczeniom społecznym i zdrowotnym w (CEZ) w dniu 13.11.2024 r. ww. została telefonicznie poinformowana o konieczności dostarczenia dokumentów określających datę i kwotę dochodu utraconego bądź złożenia oświadczenia w przedmiotowej sprawie. W dniu 14.11.2024 r. ww. złożyła stosowne oświadczenie pod odpowiedzialnością karną(...)”.

(dowód akta kontroli str.71-72)

4. W sprawach nr 1 (A.C.) Organ przyznał Stronie prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego w oparciu o niekompletny wniosek.

W aktach sprawy znajduje się informacja, iż w okresie od 25.04.2022 r. do 24.07.2022 r. wnioskodawczyni odbywała staż finansowany ze środków unijnych. Organ nie wezwał Strony o złożenie wyjaśnień oraz oświadczenia o dochodach niepodlegających opodatkowaniu za 2022 r. z ww. tytułu.

Tym samym naruszony został art. 7 k.p.a.³⁷ oraz § 7 pkt 2³⁸ Rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 7 lipca 2023 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania, sposobu ustalania dochodu oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach w sprawach o ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

Dyrektor Ośrodka wyjaśnił:

„Organ nie wezwał Strony do złożenia wyjaśnień i złożenia oświadczenia o dochodach niepodlegających opodatkowaniu za 2022 r. z tytułu stażu, z dochód ten (...) z uwagi na niedopatrzenie pracownika nie został uwzględniony i wliczony do dochodu rodziny. W związku z powyższym w dniu 13.11.2024 r. ww. została telefonicznie poinformowana o konieczności dostarczenia dokumentów potwierdzających wyżej wskazany dochód bądź złożenia oświadczenia w przedmiotowej sprawie. W dniu 14.11.2024 r. Pani A.C. złożyła oświadczenie pod odpowiedzialnością karną w powyższym zakresie. Organ uwzględnił oświadczenie Strony i ustalił dochód niepodlegający opodatkowaniu z 2022 r., jego wysokość oraz dokonał przeliczenia dochodu rodziny. Z zebranych w sprawie wyjaśnień oraz dokumentów wynika, że dochód rodziny w przedmiotowej sprawie uprawniał ww. do uzyskania wnioskowanego świadczenia”.

(dowód akta kontroli str.77-96)

³⁷ „W toku postępowania organy administracji publicznej stoją na straży praworządności, z urzędu lub na wniosek stron podejmują wszelkie czynności niezbędne do dokładnego wyjaśnienia stanu faktycznego oraz do załatwienia sprawy, mając na względzie interes społeczny i słuszny interes obywateli.”

³⁸ „W przypadku złożenia wniosku bez wymaganych dokumentów organ właściwy wierzyciela przyjmuje wniosek i wzywa, wraz z pouczeniem, pisemnie wnioskodawcę do uzupełnienia brakujących dokumentów w terminie nie krótszym niż 14 dni i nie dłuższym niż 30 dni od dnia otrzymania wezwania. Niezastosowanie się do wezwania skutkuje pozostawieniem wniosku bez rozpatrzenia.”

Stwierdzone nieprawidłowości:

1. nieterminowe kierowanie zawiadomień do Policji o możliwości popełnienia przestępstwa z art. 209 k.k. w zw. z art. 304 k.p.k. wobec dłużnika alimentacyjnego,
2. błędne ustalenie dochodu rodziny, poprzez niedoliczenie kwot alimentów otrzymanych od komornika sądowego,
3. utracanie dochodów rodziny bez dokumentów potwierdzających datę i kwotę dochodu utraconego,
4. brak wezwania Strony do uzupełnienia wniosku.

Działalność OPS w Piławie Górnej w obszarze postępowania w przedmiocie realizacji zadań wynikających z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów w przedmiocie ustalania/zmiany/uchylenia prawa do świadczeń z fundusz alimentacyjnego oraz terminowość przyznawania świadczeń oceniono pozytywnie pomimo stwierdzonych nieprawidłowości.

E) Postępowanie w przedmiocie prowadzonego postępowania wobec dłużników alimentacyjnych.

Działania podejmowane wobec dłużników alimentacyjnych realizowane są na podstawie ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

W okresie świadczeniowym 2023/2024 w Gminie Piława Górna zarejestrowanych było 130 dłużników alimentacyjnych.

Informację na temat dłużników alimentacyjnych oraz podejmowanych wobec nich działań przedstawia poniższa tabela.

Działania podejmowane wobec dłużników alimentacyjnych od 1.10.2023 r.	Liczba narastająco - stan na 13.11.2024 r.
1. Liczba Dłużników alimentacyjnych w gminie (wg stanu na 13.11.2024 r.)	130
2. Liczba otrzymanych od organu właściwego wierzyciela wniosków o podjęcie działań wobec dłużnika alimentacyjnego (art. 3 ust. 5 ustawy)	33
3. Liczba przeprowadzonych przez organ właściwy dłużnika wywiadów alimentacyjnych oraz odebranych oświadczeń majątkowych	6
4. Liczba przekazanych komornikom sądowym informacji mających wpływ na egzekucję zasadzonych świadczeń alimentacyjnych, pochodzących z wywiadu alimentacyjnego oraz oświadczenia majątkowego	6
5. Liczba zobowiązań dłużników alimentacyjnych do zarejestrowania się w urzędzie pracy jako bezrobotny lub poszukujący pracy	0
6. Liczba informacji przekazanych do właściwego powiatowego urzędu pracy o potrzebie aktywizacji zawodowej dłużnika alimentacyjnego	3
7. Liczba uzyskanych od starosty informacji o odmowie dokonania przez dłużnika alimentacyjnego czynności, o których mowa art. 5 ust. 3 pkt 2 i 3 ustawy	0
8. Liczba wszczętych postępowań dotyczących uznania dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych	6

9. Liczba wydanych decyzji o uznaniu dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych	6
10. Liczba wydanych decyzji o umorzeniu postępowania dotyczącego uznania dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych	0
11. Liczba skierowanych wniosków o ściganie za przestępstwa określone w art. 209 § 1 Kodeksu karnego po wydaniu ostatecznej decyzji orzekającej uznanie dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych	6
12. Liczba wystąpień z wnioskiem do centralnej ewidencji kierowców z zapytaniem czy dłużnik posiada uprawnienie do kierowania pojazdami	6
13. Liczba skierowanych do starosty wniosków o zatrzymanie prawa jazdy dłużnika alimentacyjnego	0
14. Liczba skierowanych do starosty wniosków o zwrot zatrzymanego prawa jazdy dłużnika alimentacyjnego	1
15. Liczba wystąpień z powództwem o ustalenie alimentów od innych osób	0
16. Liczba przekazanych do sądu informacji o bezczynności lub opieszałości komornika sądowego (art. 3 ust. 8 ustawy)	0
17. Liczba przekazanych informacji gospodarczych do biur informacji gospodarczej o zobowiązaniu lub zobowiązaniach dłużnika alimentacyjnego wynikających z tytułów, o których mowa w art. 28 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy, w przypadku powstania zaległości za okres dłuższy niż 6 miesięcy	185
18. Liczba wystąpień do organu właściwego dłużnika z wnioskiem o podjęcie działań	49

(akta kontroli, str.63)

Ośrodek Pomocy Społecznej w Piławie Górnej zgłasza zaległości dłużników alimentacyjnych do niżej wymienionych biur informacji gospodarczej:

1. Biuro Informacji Gospodarczej Infomonitor S.A.,
2. Rejestr Dłużników ERIF BIG S.A.
3. Krajowy Rejestr Długów Biuro Informacji Gospodarczej S.A. (KRD),
4. Krajowe Biuro Informacji Gospodarczej (KBIG),

(akta kontroli, str.50)

Ośrodek Pomocy Społecznej w Piławie Górnej działając jako organ właściwy dłużnika lub organ właściwy wierzyciela w sprawach o roszczenia alimentacyjne nie korzystał z uprawnienia do wytaczania powództwa wobec innych osób zobowiązanych do alimentacji, o którym mowa w art. 7 ust. 1 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

Dyrektor Ośrodka wyjaśnił:

„Ośrodek Pomocy Społecznej w Piławie Górnej w okresie objętym kontrolą, działając jako organ właściwy dłużnika lub organ właściwy wierzyciela w sprawach o roszczenia alimentacyjne nie korzystał z uprawnienia do wytaczania powództwa wobec innych osób zobowiązanych do alimentacji, o których mowa w art. 7 ust. 1 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, gdyż żaden z wierzycieli nie wnioskował o jego wytaczanie w jego imieniu. Przyjmując wnioski o ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego, pracownik informuje wnioskodawców o możliwości wystąpienia do sądu w sprawie roszczeń

alimentacyjnych m.in. od dziadków, jednakże wierzyciele nie są zainteresowani tą formą, gdyż obawiają się pogorszenia relacji rodzinnych”.

(akta kontroli, str.51-52)

W toku czynności kontrolnych dokonano sprawdzenia dokumentacji w sprawie prowadzonego postępowania wobec następujących dłużników alimentacyjnych:

1. G.O., 2. P.D., 3. M.G., 4. A.D., 5.W.P., 6. T.Sz.

Postępowanie wobec dłużników alimentacyjnych prowadzone jest w przypadku bezskutecznej egzekucji po złożeniu przez wierzyciela do organu właściwego wniosku o podjęcie działań wobec dłużnika alimentacyjnego, a także w przypadku przyznania osobie uprawnionej świadczenia z funduszu alimentacyjnego.

W toku czynności kontrolnych stwierdzono, że Ośrodek informuje dłużników o przyznaniu osobie uprawnionej świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz o obowiązku zwrotu wraz z odsetkami należności z tytułu wypłaconych świadczeń oraz o wysokości zobowiązań wobec Skarbu Państwa.

W sytuacji, gdy dłużnik nie zamieszkiwał na terenie Gminy, Ośrodek występował ze stosownym wnioskiem do organu właściwego dłużnika ze względu na miejsce jego zamieszkania z prośbą o podjęcie stosownych działań. Przekazywał również organowi właściwemu dłużnika informację o przyznaniu osobie uprawnionej świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz informację o wysokości zobowiązań dłużnika wobec Skarbu Państwa.

W sytuacji, gdy dłużnik mieszkał na terenie Gminy, wzywano stronę celem przeprowadzenia wywiadu alimentacyjnego oraz odebrania oświadczenia majątkowego.

Ponadto ustalono, że Ośrodek przekazywał komornikowi sądowemu prowadzącemu postępowanie egzekucyjne decyzję przyznającą osobie uprawnionej świadczenia z funduszu alimentacyjnego. Dodatkowo, jako organ właściwy wierzyciela występował z wnioskami do komornika sądowego o przyłączenie się do postępowania egzekucyjnego, dołączając do wniosku decyzję przyznającą świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz informację o rozpoczęciu realizacji ww. decyzji i terminie wypłat świadczeń w poszczególnych miesiącach określonych w decyzji.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Piławie Górnej do dnia kontroli nie zamieszczał w Krajowym Rejestrze Zadłużonych informacji, o których mowa w art. 8 ustawy z dnia 6 grudnia 2018 r. o Krajowym Rejestrze Zadłużonych³⁹ w zakresie zobowiązań, o których mowa w art. 28 ust. 1 pkt 1 i 2, w przypadku gdy komornik nie prowadzi ich egzekucji, a zaległość powstała za okres dłuższy niż 3 miesiące.

Dyrektor Ośrodka wyjaśnił:

„W rejestrze organu figurują dłużnicy alimentacyjni będący cudzoziemcami, dla których nie zostały wszczęte postępowania egzekucyjne prowadzone przez komornika sądowego. Z uwagi na brak postępowania egzekucyjnego organ napotkał na kilka istotnych barier proceduralnych i formalnych, które wykluczyły możliwość ujęcia ich w Krajowym Rejestrze Zadłużonych. Wymogi Krajowego Rejestru Zadłużonych zakładają, że wpis dokonywany jest na podstawie pełnych danych identyfikacyjnych dłużnika, takich jak nr PESEL. Niestety cudzoziemcy,

³⁹ (t. j. Dz. U. z 2021 r., poz. 1909 ze zm.)

o których mowa, nie posiadają numeru PESEL, co znacząco utrudnia proces rejestracji. Brak tego identyfikatora powoduje, że system rejestru nie pozwala na dodanie dłużnika bez pełnych wymaganych danych. Organ sprawdził możliwość wpisu dłużników cudzoziemców do KRZ, analizując przepisy i wymagania rejestru, jednakże okazało się, że bez odpowiednich danych takich jak np. PESEL lub akt prowadzonej egzekucji, procedura rejestracji w KRZ nie jest możliwa. Brak wpisu dłużników-cudzoziemców do Krajowego Rejestru Zadłużonych wynikał z przeszkód formalnych, na które jako organ wypłacający świadczenia alimentacyjne nie ma wpływu. W przypadku pojawienia się alternatywnych procedur jesteśmy gotowi podjąć odpowiednie kroki, aby zapewnić zgodność działań z wymogami rejestru oraz przepisami prawa”.

(akta kontroli str.75-76)

Ponadto stwierdzono co następuje:

1. We wszystkich skontrolowanych sprawach dot. dłużników alimentacyjnych Organ sporządzał wnioski o przyłączenie do egzekucji komorniczej zanim decyzja przyznająca świadczenia dla osoby uprawnionej stała się ostateczna. Do sporządzanych wniosków o przyłączenie do egzekucji komorniczej Organ dołączał komornikowi sądowemu nieostateczną decyzję przyznającą świadczenia z funduszu alimentacyjnego. Takie działanie stoi w sprzeczności z art. 27 ust. 8 ustawy⁴⁰. Pojęcie decyzji ostatecznej zostało przez ustawodawcę określone w art. 16 § 1 k.p.a.⁴¹.

Dyrektor Ośrodka wyjaśnił:

„Wnioski o przyłączenie do postępowania egzekucyjnego organ sporządzał przed uostateczeniem się decyzji przyznającej świadczenia z funduszu alimentacyjnego ze względu na słuszny interes wnioskodawcy oraz mając na uwadze sytuację, w której komornik sądowy przekazał wyegzekwowaną od dłużnika kwotę alimentów wnioskodawcy jeszcze przed odebraniem przez niego decyzji oraz przed otrzymaniem decyzji od tutejszego organu. Zostały podjęte kroki mające na celu usprawnienie procesów kontrolnych, które zapobiegają powtórzeniu się tych nieprawidłowości w przyszłości”.

(akta kontroli str.169-170)

2. W sprawie nr 4 (A.D.) oraz nr 5 (W.P.) Organ nie poinformował dłużnika o przekazaniu do biura informacji gospodarczej informacji gospodarczej o zobowiązaniu lub zobowiązaniach dłużnika alimentacyjnego wynikających z tytułów, o których mowa w art. 28 ust. 1 pkt 1 i 2, w razie powstania zaległości za okres dłuższy niż 6 miesięcy. Takie działanie stoi w sprzeczności z art. 4 ust. 1 ustawy⁴².

⁴⁰ „Do wniosku o wszczęcie postępowania egzekucyjnego (...) organ właściwy wierzyciela (...) dołącza ostateczną decyzję przyznającą świadczenia z funduszu alimentacyjnego osobie uprawnionej”.

⁴¹ „ostatecznymi są decyzje, od których nie służy odwołanie lub wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy”.

⁴²(...)organ właściwy dłużnika przeprowadza wywiad alimentacyjny, w celu ustalenia sytuacji rodzinnej, dochodowej i zawodowej dłużnika alimentacyjnego, a także jego stanu zdrowia oraz przyczyn niełożenia na utrzymanie osoby uprawnionej, odbiera od niego oświadczenie majątkowe oraz informuje dłużnika o przekazaniu do biura informacji gospodarczej informacji gospodarczej o zobowiązaniu lub zobowiązaniach dłużnika alimentacyjnego wynikających z tytułów, o których mowa w art. 28 ust. 1 pkt 1 i 2, w razie powstania zaległości za okres dłuższy niż 6 miesięcy.)

Dyrektor Ośrodka wyjaśnił:

„ Organ sporządzając informację skierowaną do dłużnika alimentacyjnego nie uwzględnił informacji o przekazaniu do big informacji gospodarczych. Przyczyną tego przeoczenia była nieuwaga pracownika spowodowana nadmierną ilością obowiązków i zadań skierowanych w ostatnim roku do OPS-u. Niedopatrzenie to i niepełne wykonanie powierzonych pracownikowi obowiązków miało miejsce w wyniku pośpiechu. Zostały podjęte kroki mające na celu usprawnienie procesów kontrolnych, które zapobiegą powtórzeniu się tych nieprawidłowości w przyszłości”

(dowód: akta kontroli str.171-172)

3. W sprawie nr 1 G.O. Organ nie podjął działań wobec dłużnika alimentacyjnego. Organ przyznał osobie uprawnionej prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego decyzją z dnia 13.10.2023 r. Na zaświadczeniu od komornika wskazany był adres dłużnika w Piławie Górnej. Mimo tego Organ po przyznaniu świadczeń nie wezwał dłużnika do przeprowadzenia wywiadu alimentacyjnego i złożenia oświadczenia majątkowego. Nie poinformowano również dłużnika o przyznaniu świadczeń osobie uprawnionej. W aktach sprawy znajduje się wniosek do komornika sporządzony 11.08.2023 r. w związku z podejmowanymi działaniami na okres zasiłkowy 2022/2023. Na ten wniosek Organ nie uzyskał od komornika odpowiedzi i nie sporządził w związku z tym ponaglenia do komornika.

Ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów precyzyjnie wyjaśnia pojęcie organu właściwego dłużnika⁴³. Tym samym niezmiernie istotny jest fakt ustalenia faktycznego miejsca zamieszkania dłużnika alimentacyjnego w celu ustalenia właściwości Organu. Ww. ustawa nie definiuje „miejsca zamieszkania”, co oznacza, że należy je rozumieć zgodnie z ogólną definicją tego terminu, zawartą w przepisach art. 25 Kodeksu cywilnego⁴⁴ (postanowienie NSA z dnia 21.02.2007 r. sygn. akt I OW 75/06). Komornik obowiązany jest z urzędu przeprowadzić dochodzenie w celu ustalenia zarobków i stanu majątkowego dłużnika oraz jego miejsca zamieszkania. Jeżeli środki te okażą się bezskuteczne, organy Policji przeprowadzą na wniosek komornika czynności w celu ustalenia miejsca zamieszkania i miejsca pracy dłużnika. Dochodzenie to powinno być przeprowadzone okresowo w odstępach nie dłuższych niż 6 miesięcy.⁴⁵

Organ prowadzący egzekucję jest obowiązany do informowania organu właściwego dłużnika oraz organu właściwego wierzyciela o stanie egzekucji i przyczynach jej bezskuteczności każdorazowo na wniosek tych organów, w terminie 14 dni od dnia otrzymania wezwania, a także każdorazowo w przypadku zaistnienia okoliczności mających wpływ na podejmowane działania wobec dłużników alimentacyjnych, w terminie 14 dni od dnia powzięcia informacji o zaistnieniu tych okoliczności.⁴⁶

Warto zauważyć, że Organ właściwy dłużnika oraz organ właściwy wierzyciela informują sąd o bezczynności lub wszelkich przejawach opieszałości organu prowadzącego postępowanie egzekucyjne przeciwko dłużnikowi alimentacyjnemu.⁴⁷ W celu ustalenia miejsca zamieszkania dłużnika alimentacyjnego organ poza wystąpieniem do organu prowadzącego egzekucję z zapytaniem o miejsce zamieszkania dłużnika alimentacyjnego mógł w okresie objętym kontrolą: - wystąpić do Krajowego Rejestru Skazanych w celu

⁴³ wójt, burmistrz lub prezydent miasta właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dłużnika alimentacyjnego

⁴⁴ miejscem zamieszkania osoby fizycznej jest miejscowość, w której osoba ta przebywa z zamiarem stałego pobytu.

⁴⁵ Art.1086 kodeksu postępowania cywilnego

⁴⁶ art. 3 ust. 6 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

⁴⁷ Art. 3 ust. 8 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów

ustalenia, czy dłużnik alimentacyjny nie przebywa w zakładzie karnym lub areszcie śledczym. Ponadto Organ może pozyskać dane z rejestru PESEL. Powyższe uchybienie powstało wskutek braku podejmowania przez Organ działań związanych z ustaleniem miejsca zamieszkania dłużnika alimentacyjnego, a tym samym ustalenia organu właściwego dłużnika.

W odniesieniu do opisanej powyżej nieprawidłowości stwierdzić należy, że w sprawach nieuregulowanych stosuje się odpowiednio przepisy k.p.a.⁴⁸ Organy administracji publicznej działają zgodnie z zasadą praworządności działają na podstawie przepisów prawa⁴⁹, tym samym zobowiązane są przestrzegać terminów załatwiania spraw określonych w art. 35 k.p.a.⁵⁰

Dyrektor Ośrodka wyjaśnił:

„W sprawie ww. dłużnika alimentacyjnego organ w okresie zasiłkowym 2023/2024 nie podjął wobec niego działań z uwagi na wskazany przez komornika sądowego nieprawidłowy adres zamieszkania dłużnika alimentacyjnego. W takiej sytuacji organ zwrócił się do komornika sądowego celem ustalenia m.in. aktualnego adresu zamieszkania dłużnika alimentacyjnego dopiero w obecnym okresie zasiłkowym w związku z natłokiem spraw i nadmierną ilością obowiązków wiążącą się z ilością zadań skierowanych w ostatnim roku do OPS-u”.

(akta kontroli str. 161-162)

4. W skontrolowanych sprawach dot. dłużników alimentacyjnych nr 2 (P.D.), nr 3 (M.G), nr 6 (T.S.) Organ w kierowanych informacjach do organu właściwego dłużnika wskazywał należności wobec wierzyciela alimentacyjnego.

Takie działanie stoi w sprzeczności z art. 27 ust. 7 a ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów⁵¹. Organy administracji publicznej są obowiązane do należytego i wyczerpującego informowania stron o okolicznościach faktycznych i prawnych, które mogą mieć wpływ na ustalenie ich praw i obowiązków będących przedmiotem postępowania administracyjnego. Organy czuwają nad tym, aby strony i inne osoby uczestniczące w postępowaniu nie poniosły szkody z powodu nieznamości prawa i w tym celu udzielają im niezbędnych wyjaśnień i wskazówek⁵².

Zatem pisma przekazujące informacje o należnościach dłużnika alimentacyjnego winny być sporządzone rzetelnie, aby nie powodowały niedomówień. Za powyższym przemawia również zasada zaufania do władzy publicznej⁵³.

Dyrektor Ośrodka wyjaśnił:

„Pracownik sporządzając wniosek o podjęcie działań skierowanych do organu właściwego dłużnika niewłaściwie zinterpretował przepis art. 27 ust. 7 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów i wskazywał stan zadłużenia dłużnika z tytułu należności

⁴⁸ Art.25 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów

⁴⁹ Art. 6 k.p.a.

⁵⁰ patrz przypis 24

⁵¹ „ organ właściwy wierzyciela przekazuje organowi właściwemu dłużnika informacje o zobowiązaniach wynikających z tytułów, o których mowa w art. 28 ust. 1 pkt 1 i 2, czyli należności z tytułu świadczeń z funduszu alimentacyjnego wypłaconych osobie uprawnionej na podstawie ustawy – do ich całkowitego zaspokojenia oraz należności powstałe z tytułu zaliczek alimentacyjnych wypłaconych osobie uprawnionej na podstawie ustawy z dnia 22 kwietnia 2005 r. o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej – do ich całkowitego zaspokojenia”.

⁵² art. 9 k.p.a

⁵³ art. 8 k.p.a

wierzyciela alimentacyjnego. Sytuacje te były wynikiem niedopatrzenia w trakcie realizacji obowiązków i brakiem pełnej uwagi w danym momencie. Organ poczyni starania, by informacje sporządzane były zgodnie z zapisami art. 27 ust. 7 ustawy oraz podejmie działania mające na celu poprawę tych procesów i uniknięcia podobnych sytuacji w przyszłości.”

(akta kontroli str.173-174)

5. W skontrolowanych sprawach dłużników alimentacyjnych Organ w zawiadomieniach kierowanych do dłużnika alimentacyjnego wykazywał stan zadłużenia dłużnika z tytułu należności wobec wierzyciela alimentacyjnego.

Takie działanie stoi w sprzeczności z art. 27 ust. 7 pkt 3 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów⁵⁴.

Przepis art. 27 ust. 7 pkt 2 zobowiązujący do poinformowania o wysokości zobowiązań wobec wierzyciela został uchylony.

Dyrektor Ośrodka wyjaśnił:

„Organ sporządzając informację o przyznaniu świadczeń dla wierzyciela kierowanych do dłużników alimentacyjnych niewłaściwie zinterpretował przepis art. 27 ust. 7 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów i w informacji ujął wysokość zobowiązań dłużnika wobec wierzyciela. Zdarzenia te były wynikiem niedopatrzenia w trakcie realizacji obowiązków i brakiem pełnej uwagi w danym momencie. Organ poczyni starania, by informacje sporządzane były zgodnie z zapisami art. 27 ust. 7 ustawy oraz podejmie działania mające na celu poprawę tych procesów i uniknięcia podobnych sytuacji w przyszłości”.

(akta kontroli, str.175-176)

6. W skontrolowanych sprawach Organ nie informował komornika sądowego o podjętych działaniach wobec dłużników alimentacyjnych (np. dłużnik A.D., W.P.). Takie działanie stoi w sprzeczności z art. 6 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów⁵⁵.

Dyrektor Ośrodka wyjaśnił:

„W sprawach dłużników Pana A.D. i Pani W.P. organ nie poinformował komornika o podjętych działaniach wobec dłużników alimentacyjnych z powodu przeoczenia wynikającego z natłoku spraw w tym samym czasie”.

(akta kontroli, str.163-168)

Stwierdzone nieprawidłowości:

1. sporządzanie wniosków o przyłączenie do postępowania egzekucyjnego przed uostatecznieniem się decyzji przyznającej osobie uprawnionej świadczenie

⁵⁴ organ właściwy wierzyciela przekazuje dłużnikowi alimentacyjnemu, o ile adres zamieszkania dłużnika jest znany, oraz organowi właściwemu dłużnika: informację o wysokości zobowiązań dłużnika alimentacyjnego wobec Skarbu Państwa z tytułu: a) wypłaconych osobie uprawnionej świadczeń z funduszu alimentacyjnego na podstawie ustawy, b) wypłaconych osobie uprawnionej na podstawie ustawy z dnia 22 kwietnia 2005 r. o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej (Dz. U. poz. 732 i 1366) zaliczek alimentacyjnych,

c) wypłaconych na podstawie ustawy z dnia 18 lipca 1974 r. o funduszu alimentacyjnym (Dz. U. z 1991 r. poz. 200, z późn. zm.) świadczeń z funduszu alimentacyjnego

⁵⁵ „Organ właściwy dłużnika informuje organ właściwy wierzyciela oraz organ prowadzący postępowanie egzekucyjne o podjętych działaniach wobec dłużnika alimentacyjnego oraz ich efektach”

- z funduszu alimentacyjnego i dołączanie do wniosków nieostatecznej decyzji przyznającej świadczenia,
2. nieinformowanie dłużników alimentacyjnych o zgłoszeniu ich do biur informacji gospodarczej,
 3. brak działań zmierzających do ustalenia miejsca pobytu dłużnika alimentacyjnego, a tym samym do ustalenia organu właściwego dłużnika,
 4. nierzetelne sporządzanie wniosków o podjęcie działań wraz z informacją o przyznaniu świadczeń osobie uprawnionej kierowanych do organu właściwego dłużnika,
 5. nierzetelne sporządzanie informacji do dłużnika o stanie zadłużenia dłużnika,
 6. brak informacji do komornika sądowego o podjętych działaniach wobec dłużników alimentacyjnych.

Działalność OPS w Piławie Górnej w przedmiocie prowadzonego postępowania wobec dłużników alimentacyjnych oceniono negatywnie.

F) Postępowanie w przedmiocie prawidłowości i terminowości ustalania prawa do jednorazowego świadczenia w wysokości 4000 zł.

Wypłata jednorazowego świadczenia z tytułu urodzenia dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu realizowana jest na podstawie ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.

W okresie od 1.01.2017 r. do 13.11.2024 r. do Ośrodka Pomocy Społecznej w Piławie Górnej wpłynęły 2 wnioski o ustalenie prawa do świadczenia. Pomoc przyznano 2 osobom. Ośrodek wydał 2 decyzje administracyjne w sprawie jednorazowego świadczenia. Od treści wydanej decyzji żaden z wnioskodawców nie złożył odwołania do organu II instancji. Żaden wniosek został pozostawiony bez rozpatrzenia z powodu niewywiązania się z obowiązku uzupełnienia/poprawienia danych w nim zawartych lub z niedostarczania brakujących dokumentów.

W toku kontroli sprawdzono dokumentację dotyczącą przyznania jednorazowego świadczenia, w tym decyzję administracyjną o następującym numerze:

1. J.W.- OPS.45-ZZ.2.2021 z dnia 16.08.2021 r.

Podstawowym dokumentem wymaganym do podjęcia decyzji o przyznaniu, bądź odmowie przyznania świadczenia jest wniosek o ustalenie prawa do jednorazowego świadczenia wraz z kompletem dokumentów. Na złożonym wniosku widniał stempel opatrzony datą wpływu. Wniosek zawierał dane dotyczące osoby ubiegającej się o ustalenie prawa do jednorazowego świadczenia oraz dane dziecka, na które ustalane jest prawo do pomocy. Złożony był w terminie 12 miesięcy od dnia narodzin dziecka.

Do wniosku dołączone były wymagane ustawowo zaświadczenia lekarskie tj.:

- zaświadczenie potwierdzające ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu, wystawione przez lekarza ubezpieczenia zdrowotnego, w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, posiadającego tytuł specjalisty w dziedzinie: ginekologii i położnictwa, perinatologii, neonatologii, neurologii dziecięcej, kardiologii dziecięcej lub chirurgii dziecięcej.
- zaświadczenie lekarskie potwierdzające pozostawanie kobiety pod opieką medyczną nie później niż od 10 tygodnia ciąży do porodu.

W toku czynności kontrolnych stwierdzono, iż postępowanie w przedmiocie ustalenia prawa do jednorazowego świadczenia prowadzone było terminowo. Decyzja zawierała datę wydania, oznaczenie strony, powołanie podstawy prawnej, rozstrzygnięcie, w jakim trybie służy od niej odwołanie. Rozstrzygnięcie decyzji wskazywało dane dziecka, na które przyznana jest pomoc oraz kwotę przyznanego świadczenia. Świadczenie przyznano i wypłacono w kwocie 4 000,00 zł jednorazowo. Decyzję administracyjną wydano w terminie, a sposób jej doręczenia był zgodny z art. 39 i 46 k.p.a.⁵⁶

Działalność OPS w Piławie Górnej w obszarze postępowania w prawidłowości i terminowości ustalania prawa do jednorazowego świadczenia w wysokości 4 000 zł oceniono pozytywnie.

III. Pozostałe informacje i zalecenia pokontrolne

W wyniku przeprowadzonego postępowania kontrolnego stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. rozstrzyganie w sentencji decyzji dot. świadczenia pielęgnacyjnego o przyznaniu składki na ubezpieczenie zdrowotne i społeczne,
2. brak uzasadnienia faktycznego i prawnego w decyzjach przyznających prawo do zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami,
3. utracanie dochodów bez dokumentu potwierdzającego kwotę dochodu utraconego,
4. błędne ustalenie dochodów rodziny i przyznanie błędnej wysokości zasiłku rodzinnego wraz z dodatkiem z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie przebywania na urlopie wychowawczym,
5. brak weryfikacji dochodów rodziny w przypadku przyznania prawa do świadczenia rodzicielskiego,
6. nieterminowe doręczanie decyzji dot. świadczeń rodzinnych oraz nedoręczanie decyzji,
7. brak weryfikacji orzeczenia o niepełnosprawności członka rodziny wnioskodawcy w systemie Eksmoon,
8. błędne dokumentowanie daty wpływu wniosku do organu właściwego,
9. nieterminowe kierowanie zawiadomień do Policji o możliwości popełnienia przestępstwa z art. 209 k.k. w zw. z art. 304 k.p.k. wobec dłużnika alimentacyjnego,
10. błędne ustalenie dochodu rodziny, poprzez niedoliczenie kwot alimentów otrzymanych od komornika sądowego,
11. utracanie dochodów rodziny ubiegającej się o świadczenia z funduszu alimentacyjnego bez dokumentów potwierdzających datę i kwotę dochodu utraconego,

⁵⁶ Patrz przypis 25 i 26

12. brak wezwania Strony do uzupełnienia wniosku,
13. sporządzanie wniosków o przyłączenie do postępowania egzekucyjnego przed uostatecznieniem się decyzji przyznającej osobie uprawnionej świadczenie z funduszu alimentacyjnego i dołączanie do wniosków nieostatecznej decyzji przyznającej świadczenia,
14. nieinformowanie dłużników alimentacyjnych o zgłoszeniu ich do biur informacji gospodarczej,
15. brak działań zmierzających do ustalenia miejsca pobytu dłużnika alimentacyjnego, a tym samym do ustalenia organu właściwego dłużnika,
16. nierzetelne sporządzanie wniosków o podjęcie działań wraz z informacją o przyznaniu świadczeń osobie uprawnionej kierowanych do organu właściwego dłużnika,
17. nierzetelne sporządzanie informacji do dłużnika o stanie zadłużenia dłużnika,
18. brak informacji do komornika sądowego o podjętych działaniach wobec dłużników alimentacyjnych.

W celu poprawy realizacji kontrolowanych zadań należy:

1. W sentencji decyzji ustalających prawo do świadczenia pielęgnacyjnego nie rozstrzygać o składkach na ubezpieczenie zdrowotne i społeczne
Podstawa prawna: art. 66 ust. 1 pkt 28, art. 73 pkt 10 i art. 75 ust. 11 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych w zw. z art. 6 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.
Termin wykonania: na bieżąco.
2. W uzasadnieniach decyzji przyznających prawo do świadczeń rodzinnych zawierać uzasadnienie faktyczne i prawne. W przypadku odstąpienia od uzasadnienia decyzji przywoływać w podstawie prawnej art. 107 § 4 k.p.a.
Podstawa prawna: art. 107 § 1 w zw. z art. 107 § 3 ustawy k.p.a.
Termin wykonania: na bieżąco.
3. Utraty dochodów rodziny dokonywać na podstawie dokumentów potwierdzających okres, formę i/lub kwotę dochodu utraconego. W przypadku złożenia niekompletnego wniosku wzywać wnioskodawcę do uzupełnienia dokumentacji.
Podstawa prawna: art. 23 ust. 4d w zw. z art. 24a ust. 2 ustawy o świadczeniach rodzinnych
Termin wykonania: na bieżąco.
4. Prawidłowo ustalać dochód rodziny.
Podstawa prawna: art. 3 pkt 1-2a w zw. z art. 5 ust. 1 ustawy o świadczeniach rodzinnych
Termin wykonania: na bieżąco.

W związku ze stwierdzoną nieprawidłowością kwotę dotacji 938,92 zł, którą przeznaczono na wypłatę świadczeń rodzinnych w sprawie nr 12 (E.B.) należy uznać za wykorzystaną niezgodnie z przeznaczeniem. Podlega ona zwrotowi na rachunek Wojewody Dolnośląskiego wraz z odsetkami jak dla zaległości podatkowych naliczonymi od dnia przekazania dotacji wykorzystanej niezgodnie z przeznaczeniem.

Podstawa prawna: art. 169 ust. 1 pkt 1 w zw. z ust. 5 pkt 1 ustawy o finansach publicznych.
Termin wykonania: 15 dni od otrzymania niniejszego wystąpienia.

5. Weryfikować dochód rodzinny w przypadku uzyskania przez członka rodziny prawa do świadczenia rodzicielskiego.
Podstawa prawna: art. 3 pkt 1 lit c tiret 31 oraz art. 3 pkt 24 lit i ustawy o świadczeniach rodzinnych.
Termin wykonania: na bieżąco

W związku ze stwierdzoną nieprawidłowością kwotę dotacji 376,20 zł, którą przeznaczono na wypłatę świadczeń rodzinnych w sprawie nr 16 (A.N.) należy uznać za wykorzystaną niezgodnie z przeznaczeniem. Podlega ona zwrotowi na rachunek Wojewody Dolnośląskiego wraz z odsetkami jak dla zaległości podatkowych naliczonymi od dnia przekazania dotacji wykorzystanej niezgodnie z przeznaczeniem.
Podstawa prawna: art. 169 ust. 1 pkt 1 w zw. z ust. 5 pkt 1 ustawy o finansach publicznych.
Termin wykonania: 15 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia.
6. Decyzje administracyjne doręczać Stronie niezwłocznie po ich wydaniu.
Podstawa prawna: art. 39- 49b ustawy k.p.a.
Termin wykonania: na bieżąco.
7. Weryfikować wnioskodawców oraz członków ich rodzin legitymujących się orzeczeniami o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności w systemie EKSMOON.
Podstawa prawna: art. 23b ust. 1 pkt 5 w związku z art. 23 ust. 8 ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz art. 14 k.p.a.
Termin wykonania: na bieżąco.
8. Prawidłowo dokumentować wpływ do Organu wniosku złożonego drogą elektroniczną w celu stwierdzenia faktycznej daty wszczęcia postępowania oraz prawidłowego określenia terminu do ustalenia prawa do świadczenia i jego wypłaty.
Podstawa prawna: art. 61 § 3a k.p.a. w zw. z art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o świadczeniach rodzinnych.
Termin wykonania: na bieżąco.
9. W przypadku uchylania się od obowiązku alimentacyjnego przez osoby zobowiązane do alimentów, w razie powstania zaległości stanowiących równowartość co najmniej 3 świadczeń okresowych, kierować zawiadomienia do policji o możliwości popełnienia przestępstwa z art. 209 k.k. w zw. z art. 304 k.p.k. z zachowaniem terminów określonych w art. 35 k.p.a.
Podstawa prawna: art. 209 § 1 k.k. oraz art. 304 § 2 k.p.k. w zw. z art. 35 k.p.a.
Termin wykonania: na bieżąco.
10. Przyznając prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego prawidłowo ustalać dochód rodziny doliczając alimenty otrzymane za pośrednictwem komornika sądowego w roku bazowym.
Podstawa prawna: art. 2 pkt 4 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów w zw. art. 3 ust. 1 pkt 1 lit c tiret 14 ustawy o świadczeniach rodzinnych.
Termin wykonania: na bieżąco.
11. Utraty dochodów członków rodziny wnioskodawcy ubiegającego się o świadczenia z funduszu alimentacyjnego dokonywać na podstawie dokumentów potwierdzających okres, formę i/lub kwotę dochodu utraconego. W przypadku złożenia niekompletnego wniosku wzywać wnioskodawcę do uzupełnienia dokumentacji.

Podstawa prawna: art. 15 ust. 4a ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów oraz § 5 pkt 8 Rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 7 lipca 2023 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania, sposobu ustalania dochodu oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach w sprawach o ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

Termin wykonania: na bieżąco.

12. Prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego ustalać w oparciu o kompletny i prawidłowo wypełniony wniosek, W przypadku złożenia wniosku bez kompletu dokumentów, wzywać stronę do uzupełnienia wniosku. W przypadku niezastosowania się do wezwania wniosek pozostawić bez rozpatrzenia.

Podstawa prawna: art. 15 ust. 4 pkt 3 lit f ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów w zw. z art. 7 k.p.a. oraz § 7 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 7 lipca 2023 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania, sposobu ustalania dochodu oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach w sprawach o ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

Termin wykonania: na bieżąco.

13. Wnioski o przyłączenie do egzekucji komorniczej sporządzać po uostatecznieniu się decyzji przyznającej prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego i dołączać do nich ostateczną decyzję przyznającą prawo do ww. świadczeń.

Podstawa prawna: art. 27 ust. 8 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

Termin wykonania: na bieżąco.

14. Informować dłużników alimentacyjnych o przekazaniu do biura informacji gospodarczej informacji gospodarczej o zobowiązaniu lub zobowiązaniach dłużnika alimentacyjnego wynikających z tytułów o których mowa w art. 28 ust. 1 pkt 1 i 2, w razie powstania zaległości za okres dłuższy niż 6 miesięcy.

Podstawa prawna: art. 4 ust. 1 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

Termin wykonania: na bieżąco.

15. Podejmować działania zmierzające do ustalenia miejsca pobytu dłużnika alimentacyjnego, a tym samym do ustalenia organu właściwego dłużnika

Podstawa prawna: art. 2 pkt 9 oraz art. 25 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

Termin realizacji: na bieżąco.

16. W zawiadomieniach kierowanych organu właściwego dłużnika alimentacyjnego nie wskazywać stanu zadłużenia dłużnika wobec wierzyciela alimentacyjnego.

Podstawa prawna: art. 27 ust. 7 a ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

Termin wykonania: na bieżąco.

17. W zawiadomieniach kierowanych do dłużnika alimentacyjnego o przyznaniu świadczeń z funduszu alimentacyjnego osobie uprawnionej nie wskazywać stanu zadłużenia dłużnika wobec wierzyciela alimentacyjnego.

Podstawa prawna: art. 27 ust. 7 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

Termin wykonania: na bieżąco.

18. Informować komornika sądowego o podjętych działaniach wobec dłużników alimentacyjnych.

Podstawa prawna: art. 6 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.
Termin wykonania: na bieżąco.

Zgodnie z treścią art. 49 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej⁵⁷, kierownik Ośrodka w terminie 30 dni od dnia otrzymania wystąpienia pokontrolnego informuje tut. Wydział o sposobie wykonania zaleceń, wykorzystania wniosków lub przyczynach ich niewykorzystania albo o innym sposobie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości.

Wystąpienie pokontrolne sporządzono w trzech jednobrzmiących egzemplarzach. Jeden egzemplarz przesłano do Kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do Burmistrza Gminy Piława Górna, trzeci włączono do akt kontroli.

Zgodnie z art. 48 ww. ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej, od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO
Ewa Olejniczak
Zastępca Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej

Otrzymują:

1. Burmistrz Gminy Piława Górna
2. aa.

⁵⁷ (t. j. Dz. U. z 2020 r. poz. 224),

